

© Orchard Literary Agency

ISBN 978-963-587-089-9

Megjelent a Pagony Kiadó gondozásában, 2021-ben.
www.pagony.hu

Szöveg és illusztráció: © Horváth Ildi, 2021
Kiadás © Pagony Kiadó Kft., 2021

Felelős kiadó: Demény Eszter és Ürögdi András
Felelős szerkesztő: Kovács Eszter
Szerkesztette: Győri Hanna
Műszaki vezető: Pais Andrea
Tördelő: Győri Borbála

Produkciós munkák: Wunderlich Production Kft.
Produkciós vezető: Mészáros Gabriella
Nyomás, kötés: Central Dabasi Nyomda Zrt.
Vezérigazgató: Balizs Attila
www.dabasinyomda.hu

HORVÁTH ILDI TACSKÓ, VIZSLA ÉS A TÖBBIEK

Kutyás könyv gyerekeknek

© Orchard Literary Agency

HORVÁTH ILDI

TACSKÓ, VIZSLA ÉS A TÖBBIEK

ELŐSZÓ

Illusztrátorként miért is írok egy kutyákról szóló kalauzt? Nos, a válasz korántsem egyszerű. Nagyon érdekes családban nőttem fel, a szüleim biológusként állattenyésztéssel foglalkoztak. Gyerekkoromat vidéken töltöttem, ahol mindig sokféle állat vett körül: a garázsunkban több száz díszhal úszkált a padlótól a mennyezetig rengeteg akváriumban, a párától fülledt helyiségekben terráriumokban gőté, kékszíű díszrákok és ékszerteknősök százai, egy melléképületben több tucat kalitkában díszpapagájok, a kertben tyúkok és macskák, no és persze kutyák. Emlékszem, folyton pulikölykök nyüzsögtek a ház körül, egy lépést sem lehetett tőlük tenni. Ugráltak, nyalogattak, ahol tudtak, haraptak és csaholtak.

Egy életre telítődtem velük, ezért felnőttként eldöntöttem, kertes házam lesz, de kutyám, az nem, és így is lett. Felnőttem, családom lett, és két kislányom született. Ahogy nőttek, a nagyobbik egyszer csak előállt a kéréssel, hogy legyen kutyánk. Hajthatatlan voltam. Vannak már tyúkjaink, görög teknősünk, futókacsánk, de kutyánk, az nem lesz, pont. Ám a kislányomat kemény fából faragták, kitartóan győzködött, és egyszerre azt vettem észre, hogy az etyeki állattenhelyen töltjük a vasárnap délelőttöket, menhelyes kutyák sétáltatásával... Hát normális vagyok egyáltalán?

No jó, járunk menhelyes kutyákat sétáltatni, de kutya nálunk nem lesz, jelentettem ki.

Másfél évig jártunk a menhelyre esőben, szélben, fagyban. Aztán feladtam. Családilag megbeszéltük, hogy következő tavasszal örökbe fogadunk egy menhelyi kiskutyát. Na tessék, ennyit arról, hogy nem lesz kutya... Majd egy őszi vasárnap reggel egészen váratlan dolog történt. Amikor beléptünk a menhely udvarára, egy csomó kis keverék kutya ugrándozott az egyik boxban. Kész, végem van, gondoltam, innen már nincs visszaút. A gyerekek könyörögtek és kérleltek, majd kiválasztották az egyik zsemleszínűt. Ő lett Kifli, a mi családi kutyusunk.

A Kifli nevet miért kapta? Mondhatnánk, hogy a bundájának a színéről, de nem egészen. Balla Margit írónővel közös könyvünk egyik szereplője egy Kifli nevezetű eb, ami annyira találó név volt erre a kiskutyusra is, hogy más nem is jöhetett számításba.

A kutyaőrület azóta is tart nálunk, és közben minél többet meg akartunk tudni a kutyákról. Ezért gondoltam egy merészet, és készítettem egy praktikus kis kalauzt, amely talán más gyerekeknek, és nem utolsósorban szülőknek is jól jöhet eligazodni a kutyák szövevényes világában.

JÓ SZÓRAKOZÁST
A KÖNYVHÖZ!

EGY KIS TÖRTÉNELEM

Akkor vágjunk is bele! Mit látunk most, ha körbenézünk a kutyák közt? Vannak tényérnyi ölebek meg borjú méretű őrző-védők, angyali, játékos családi kutyák, és még ezernyi színű, méretű, természetű kutya fajta. De honnan is származnak? Mióta élnek velünk, emberekkel? És miért lettek ennyire különfélék?

A válaszok egy részét a régészeknek köszönhetjük. A ma ismert legősibb kutyakoponya hihetetlenül régi, egy 31 000 évvel ezelőtt elhunyt állaté volt. A mai Belgium területén, egy *Goyet* nevű barlangban találták.

Mai tudásunk szerint a kutya házasítása többször is megtörtént Európában és Ázsiában is. A régészeti leletek alapján az Ázsiából származó megszelídített őskutyák terjedtek tovább, kiszorítva a már Európában házasított fajtákat. Innen Afrikába, és a Bering-szoroson keresztül Amerikába is eljutottak, benépesítve az egész Földet.

Gondtad volna, hogy az összes házasított állat közül a legrégebb óta velünk élő állat a kutya?

ŐSEMBER ÉS ŐSKUTYA

A meleg, fűtött szobákból, számítógépek mögül nehéz elképzelni, de valamikor a távoli múltban az emberek még élelemhez is nehezen jutottak. Elszórt kis közösségekben éltek a természetben, ahol az asszonyok magvakat, gombákat gyűjtögettek, a férfiak egyszerű dárdákkal állatokra vadásztak. Ahol vadászat volt, ott vér is folyt. A hús és a vér szaga hamar odacsalta a farkasszerű szőrös négylábúakat, akiknek az életmódja nagyon is hasonlított az első emberekéhez: falkába verődve, együtt vadásztak, a vadat kimerülésig űzve. Belőlük alakulhattak ki az első őskutyák.

Igazából ezek a négylábúak, ellentétben a többi vaddal, nem voltak ellenségesek őseinkkel, sőt ott lődörögtek a vadászat, később az első emberek telepei környékén. Lehet, hogy elárvult kölyköket vettek magukhoz elődeink, és azokból lettek az első kutyák?

Valójában nem tudjuk pontosan, hogy az ember vagy ezek a farkasszerű lények kezdeményezték-e a barátkozást, az viszont biztos, hogy később a vadászat kovácsolta össze a sorsukat.

A megszelídített őskutyáknak hamar fontos feladatok jutottak az emberek telepein: ugalással jelezték, ha idegent éreztek a közelben, esténként gazdáikhoz bújva melegítették őket, vagy épp a gyerekek játszótársai voltak, és nem utolsósorban ínség idején tartalék élelemnek számítottak.

Idővel az őskutyák a vadászó ősemberek felderítői és vadásztársai lettek. Ahogy a letelepedett életmód, az állattenyésztés új életformát alakított ki, a vadászat már csak szórakozássá lett. A kutyát mint megbízható társát az ember nem hagyta el, sőt, a legjobbakat kiválasztotta, és keresztezve őket új fajtákat hozott létre. A kutyáknak a vadászon kívül már más feladatokat is el kellett látniuk: némelyiküket nyomkövetésre, másokat a nyájak őrzésére, életmentésre vagy kifejezetten ölebeknek tenyésztették ki.

Tudtad-e... hogy egyes kutyák például nikkelt, rezet, cinket és kéntartalmú közeteket tudnak megkülönböztetni a szaguk alapján? Ezek a kutyák olyan lelőhelyeket is felfedeztek, amelyeket semmilyen keresőműszer nem mutatott ki.

A KUTYÁK SZÁRMAZÁSA

Honnan is származnak a kutyák? Erre a kérdésre sincs biztos válasz, de a kutya és a farkas úgy 15 000 éve válhatott külön egy farkasszerű közös őstől, ami mára eltűnt a Földről. Amit viszont határozottan állíthatunk, hogy a házi kutya legközelebbi rokona a ma is élő szürke farkas.

Vizsgáljuk meg közelebbről, mi is jellemzi a farkasokat!

Rendkívül társas lények.

Falkában élnek: egy apafarkas, egy anyafarkas és az utódaik.

A farkasfalka közösen vadászik.

Zsákmányukat akár 100 kilométeren keresztül futva űzik, kifárasztják.

A falka tagjai a zsákmányt a helyszínen felfalják. A vadászó felnőttek a kicsiknek a táplálékot visszaöklendezik, a nagyobbak önállóan esznek. Addig tömők a hasukat, amíg már csak vánszorogni képesek. Hiszen ki tudja, mikor jutnak legközelebb zsákmányhoz!

A kutyák távolabbi rokonai a szürke farkason kívül a sujtásos sakál, az aransakál, a panyókás sakál, az etióp farkas, a prérifarkas (kojot) és a vörös farkas. Magyarországra az utóbbi években visszatértek az aransakálok, sőt az Északi-középhegységben már farkasokkal is találkozhatunk. A farkas szigorúan védett állat.

A KUTYAFÉLÉK JELLEMZŐI

felálló, mozgatható fül a hangok minél hatékonyabb befogásához

családi falkában élnek, nagyon fejlett a társas viselkedésük

hosszú állkapocs

előre néző szem

hegyes orr

12 metszőfog, 4 nagy szemfog a zsákmány megragadására és a hús szakításához. Innen származik latin neve, a caninus, jelentése: ebfog.

hosszú farkok

kitartó üldözéshez szükséges testfelépítés

Tudtad-e... A ma élő ragadozó emlősök őse, így a kutyáké is egy menyét méretű húsevő volt, ami a dinoszauruszok kihalását követően jelent meg a Földön.

A KUTYÁKRÓL ÁLTALÁBAN

A kutya a gerincesek törzsébe, az emlősök osztályába, a ragadozók rendjébe, a kutya-félék családjába tartozó állat. Tudományos neve: *Canis familiaris*. A fiúkat kanoknak, a lányokat szukáknak nevezzük.

Tudtad-e... A kutyáknál előfordul, hogy felnevelik más állatok kölykeit is – legyen szó akár őzgidáról, akár kiscicáról –, főleg ha épp nekik is kölykeik vannak.

KISKUTYÁBÓL NAGY KUTYA

Nincs is szebb dolog a világon, mint egy puha, szőrös kis kölyökkutya! Ha még nem simogattál, nem szagoltál, nem dögönyöztél kiskutyát, ne halogasd tovább!

A kölykök teljesen védtelenül, csukott szemmel, de már szőrösen jönnek a világra. Szinte hihetetlen, de ilyenkor még egyáltalán nem hallanak, nem látnak, ez a két érzékszervük úgy 12-20 napos korukra fejlődik ki teljesen.

A kicsik 6-7 hetes korukig anyatejet szopnak, tejfogaik 3-4 hetes korukban bújnak ki, amiket 4-7 hónapos korukban maradó fogak váltanak fel. Eleinte csak mászni tudnak, közben gyakran a fejükre támaszkodnak. Kíváncsiak, mindent megszimatolnak, és a hangokat éberen figyelik.

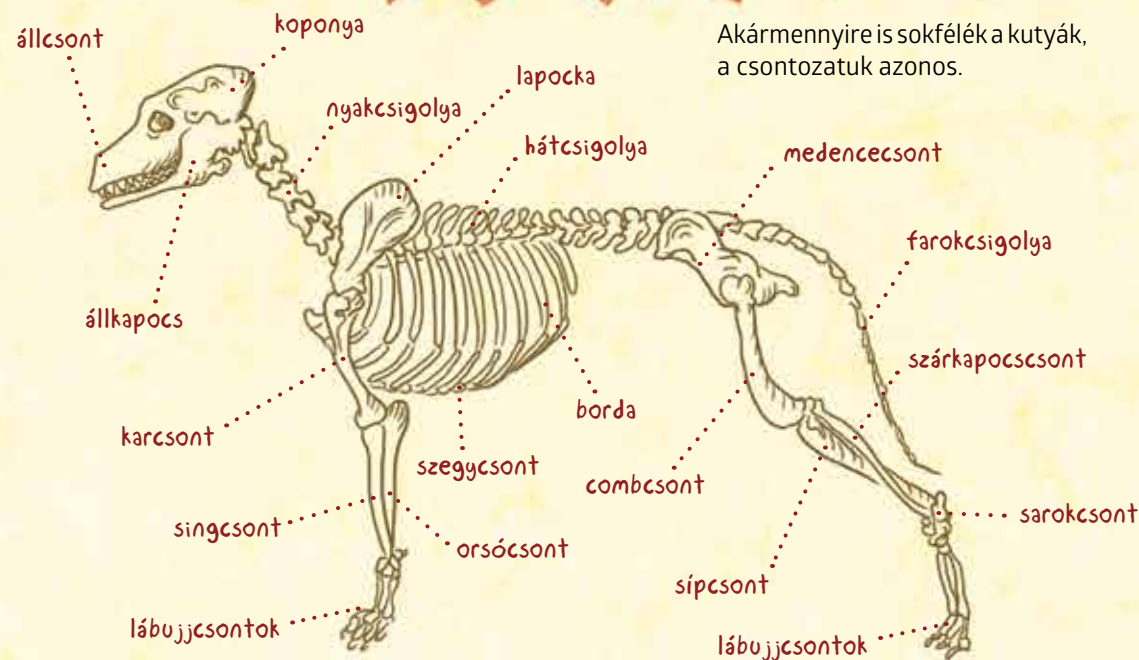
A kölykök kezdeti pihés bundáját lassan felváltja a durvább fedőszőr.

Körülbelül 3 hetes kortól már ülnek, állnak, szaladgálnak, felfedezik egymást a közös játék során. Ilyenkor már hangot adnak érzéseiknek is: játékosan vagy mérgesen ugatnak. Más kutyákkal való találkozáskor a hátukra fekszenek. Körülbelül 3-4 hetes koruktól felismerik a gazdájukat, akit farokcsóválással üdvözölnek.

3-4 hónapos kortól kialakul a ragadozó ösztön, és megkergetik a futó állatokat. A szukák körülbelül 7-9 hónaposan, míg a kanok 10-12 hónapos korukra válnak felnőtté. A kistestű kutyák fejlődése gyorsabb, a nagytestűeké lassabb. A kutyák általában 10-15 évig élnek, de vannak 18-20 éves kutyamatuzsálemek is. Minél nagyobb testűek, annál rövidebb az életük.

A KUTYA ANATÓMIÁJA

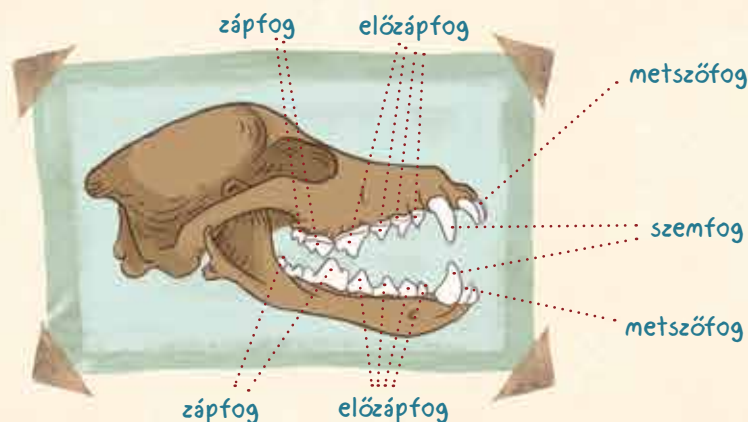

Akármennyire is sokfélék a kutyák, a csontozatuk azonos.

FOGAZAT

A kutyának 42 foga van: 12 metszőfog, 4 szemfog, 16 előzáfog, 10 zápfog. A normális, egészséges kutyának 12 hónapos korában valamennyi tejfoga leváltódik. Az elülső fogakat metszőfogaknak hívják. Ezeket követi 1-1 szemfog alul és felül. Ezekkel képes a kutya a megragadott tárgyakat szilárdan tartani.

AZ EGÉSZSÉGES
KUTYA FOGAI
HÓFEHÉREK.

MOZGÁS

Hajlékony gerincüknek köszönhetően a kutyák mozgékonyak, gyorsak. A kutyáknak négy főbb járásmódja is van: a lépés, a poroszkálás, az ügetés és a vágta.

ÜGETŐ KUTYA

A KUTYA ÉRZÉKSZERVEI

SZAGLÁS

A kutyáknak a szaglásuk a legkifinomultabb érzékszervük. Az orrregükben sokkal több szaglósejtjük van, mint nekünk. Már messziről felismernek egy embert a szagáról, és akár 6-8 órával később is érzik az ottmaradt szagnyomokat! Ízlelésüket a szaglásuk is segíti, egy finom illattól intenzíven nyáladzni kezdenek.

Tudtad-e... A kutya érzékeny orrának köszönhetően betegségeket is ki tud „szagolni”, például a cukorbetegséget, rákos megbetegedéseket vagy akár az epilepsziás rohamot is képesek érzékelni!

HALLÁS

Szaglásuk után a hallásuk a legfejlettebb. A mély hangokat hozzánk hasonlóan hallják, a magas hangokra viszont sokkal érzékenyebbek, így a föld alatti rágcsálók ultrahangos cincogását vagy az ultrahangos kutyasípok jeleit is érzékelik.

Tudtad-e... Azoknak a kutyáknak sokkal jobb a hallásuk, amelyeknek minden irányban mozgatható, felálló a fülük, mint amelyeknek leógó fülük van.

TAPINTÁS

A kutyák érzékenyek a hőre is. Te is megfigyelheted, hogy kifekszenek napozni, de ha bundájuk átmelegsik, árnyékba húzódnak. Ha melegük van, intenzív lihegéssel hűtik le testüket. Izzadni csak a talpukon található izzadságmirigyekkel képesek.

Tudtad-e... A kutyák talpa akkor is izzad, ha izzolnak.

LÁTÁS

A kutya szürkületkor is jól tájékozódik. Mivel a szemei messzebb ülnek egymástól, mint az emberé, sokkal nagyobb szögben látja a környezetét.

A KUTYA VISELKEDÉSE

ERRE GYERE, NE MENJ ARRÁ! – terelés és nyájjórzás

A terelési viselkedés már a farkasoknál is megfigyelhető, amikor a vadászat során próbálják a zsákmányt többen bekeríteni, egymás felé terelni. A juhászkutyáknál a legjellemzőbb ez a viselkedés: a kutyák bele-belecsípnek a terelt állatokba, de nekik már nem zsákmány az ide-oda terelt jószág.

HAHÓ, ITT VAGYOK! – ugatás

Az ugatás tipikusan a kutyákra jellemző viselkedés, farkasoknál nagyon ritkán figyelhető meg ez a szokás. Az ugatás a kutyák egymás közti beszéde, ami viszont különlegessé teszi, hogy a gazdájukkal is beszélgetnek így. Az állatvilágban nagyon ritka, hogy egyik faj a másikkal ilyen módon kommunikáljon. Például a puli csahol a pásztornak, ha valami szokatlan dologra akarja felhívni a figyelmét.

EL A MANCSOKKAL! – táplálkozás

Ez az enyém!

A kutyának, ha hiszed, ha nem, a legfinomabb étel a hús vagy a csont. Amikor a kutya csontot vagy húst kap, mielőtt enni kezdené, a szájába veszi, és néhány méterrel arrébb lerakja. Ilyenkor a többi kutyától óvja meg a finom falatot, akár van ott kutya, akár nincs. Sőt, ha teheti, puha talajba el is ássa „a zsákmányt”. Ásás közben is szemmel tartja, és amikor a gödör elkészült, a csontot orrával belelöki, és fölledet kotor rá. A húsevés mellett azért növényi táplálékot is fogyaszt, például feldolgozott rizst, gabona-féléket. A krumplit képtelen megemészteni, ezért sose adj neki!

IRÁNY A KÁD! – testápolás és fürdés

Mikor lesz már vége.....

A kutya alvás, henyélés után jólesően nyújtózkodik. Ilyenkor mellső lábait előre-, a hátsókat pedig hátra nyújtja. Nyakát le- majd felemelve bemelegíti, majd egy jókora ásítással zárja a tornát.

A kutya jobb híján, ha vizes lesz, megrázza magát, és bundájáról, mancsairól lenyalogatja a rajta maradt vizet. Általában a legtöbb kutya nem kedveli a fürdést, de azért szívesen bemelegíti a vízbe játszani vagy hűsölni.

HELLÓ! - ÜDVÖZLÉS

A kölyökkutya farokcsóválással, sokszor nyalogatással üdvözlí anyját és az ismerősöket. Ez felnőttkorra megváltozik: a kutyák először az orrukat érintik össze, majd egymás hátsóját szagolgatják. Ha a kutya ismerős emberrel találkozik, örömeiben a farkát kezdi csóválni, a kezét, arcát próbálja megszagolni, megnyalni.

ENYÉM A TEREP! - a felségterület jelzése

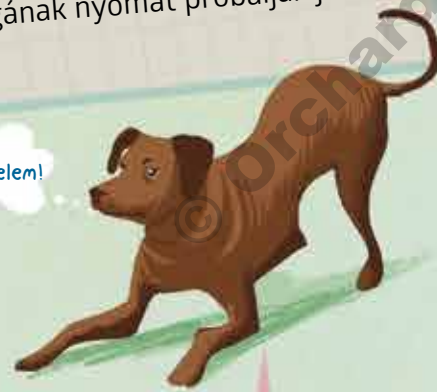

A kutyák, elsősorban a kanok a területüket pisivel jelölik meg. Biztos te is láttál már kutyusokat úton-útfélen pisilni. Sokszor még akkor is emelgetik hátsó lábukat, amikor már nincs is mivel jelölni. Ilyenkor minden szagnyomot próbálnak felülírni, mintha azt mondanák: „Na, itt is jártam!” A kutyák vizelete elárulja, hogy ki járt ott, mekkora volt az illető, kan volt-e vagy szuka. Kakilás előtt sokat forgolódnak, dolguk végeztével hátsó lábukkal kaparó mozdulatokat tesznek, amivel a kaki szagának nyomát próbálják jobban szétteríteni.

JÖHET A JÁTÉK! - JÁTÉKOS VISELKEDÉS

A játék szinte a legfontosabb a kölyök életében. A kis-kutya így ismeri meg társait, a viselkedési szabályokat és helyét az alomban. Mindennel játszik, akár a saját farkával vagy más kutyákkal, emberrel is. Sokszor csak egyszerűen szimatolva kutat – ez is egyfajta játék. Játékra híváskor a kutya a fejét a földre fekteti és mellső lábait szétrakja, miközben a hátsóját magasra feltolja. Te is játssz minél többet a kutyáddal, meglásd, nagyon hálás játszótárs!

Játssz velem!

Tudtad-e... Sokkal engedelmesebbek azok a kölykök, akik sokat játszottak kicsiként, mint azok a társaik, akik nem. Játék nélkül a kölyök akár el is pusztulhat, vagy felnőttként agresszív lesz.

KUTYAMIMIKA

1 BOLDOG VAGYOK! - Öröm

szája sarkánál apróbb ránc jelenik meg, mint egy mosoly

fejét felfele tartja

farkát csóválja, vagy lazán leereszti

2 JUJJ, DE FÉLEK! - FÉLELEM

a félős kutya nem néz az ellenség szemébe

fülét hátrasunyítja

hátát meggörbíti

orrát kissé fölfelé tartja

szája sarkát hátrahúzza

3 VIGYÁZZ, HARAPOK! - Támadás

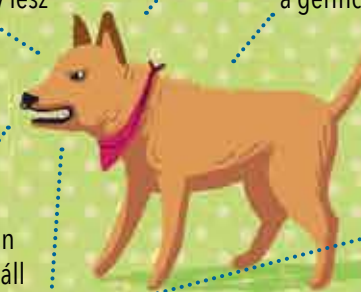
tekintete merev lesz

füle előreálló

szőre felborzolódik a gerincén

farka felfelé áll, borzolt

orra enyhén lefelé áll

elülső lábait szétveti

fogát csattogtatja, szemfogainál a száját felhúzza, morog

4 MI EZ? - FIGYELEM

a homlokát ráncolja

felvonja a szemöldökét

tágra nyílt, nagy szemmel figyel

A szemöldök mozgatásának képessége a farkasoknál nem alakult ki. A kutyánál az emberrel való hosszú együttélés során fejlődött ki, hogy képes ilyen „emberszerű” arckifejezésekre. Ez még szorosabbá teszi a kutya és az ember között a kapcsolatot.

UGATÁSI ABC

A kutyák ugatással beszélgetnek egymással, vagy figyelmeztetik társaikat a veszélyre. A dühös kutya mélyen ugat, ha viszont fél, ugatása inkább magas hangú.

VIGYÁZZI! MEGHARAPLAK! (MÉLY, GYORS UGATÁS MORGÁSSAL)

AÚ, EZ FÁJT! (VINNYOGÁS)

JAJ! (CSAHOLÁS)

EZ KIRÁLY! (MAGAS, LIHEGŐS UGATÁS)

NA, VÉGRE! (SÓHAJTÁS)

FAROKTARTÁSI ABC

A kutya faroktartása is sokat elárul a kutya hangulatáról.

NE FÉLJ, NEM BÁNTALAK! (GYORS FAROKCSÓVÁLÁS)

NE BÁNTSI! (BEHÚZOTT FAROK)

UNATKOZOM! (LECSÜNGŐ FAROK)

OLYAN DEPI VAGYOK! (VÍZSZINTESNÉL ALCSONYABBAN ÁLL)

IDE SÜSS! (FELÁLLÓ FAROK)

KUTYAISKOLA

NEVELÉSI TIPPEK

Hogy lehet a kutyát rávenni, hogy pacsit adjon, vagy két lábon táncoljon csettintésre? Türelemmel, szeretettel, no és persze finom falatkákkal a kutyák nagyon sok mindenre megtaníthatóak!

Lássunk hát néhány nevelési trükköt!

- ◊ Ha a kutyáddal türelmesen, napi rendszerességgel foglalkozol, meglásd, engedelmes lesz!
- ◊ Ha szeretnéd valamire megtanítani, mindig ugyanazt a parancsszót használd, ugyanazokkal a kézjelekkel!
- ◊ Ha kiabálsz vele, később a halk parancsokra rá se ránt!
- ◊ Sose üsd meg a kutyust! A fizikai büntetés árt a kutyának és a köztetek lévő kapcsolatnak. Ha a kutya engedetlen, szóval szidd le! Nagyon fontos, hogy megtanulja, mi az, amit szabad, és mi az, amit nem. Az utólagos büntetés, leszidás nem célravezető. Ha jól viselkedett a kiskutya, bőségesen dicsérd meg! Simogasd! Bolondozz vele!

ELSŐ LECKE: HOGY HÍVNAK? * NÉVADÁS

Válassz rövid és egyszerű nevet a kutyádnak! Ne aggódj, gyorsan megtanulja majd.

TIPP:

Játék közben hívd a nevén szólítva a kutyát! Amikor odajön, rögtön jutalmazd meg!

MÁSODIK LECKE: HOZZÁM * BEHÍVÁS

Vidd a kutyád valahová a szabadba, ahol kedvére futkározhat! Amikor már eleget rohangált, szólítsd a nevén, és „hozzám” vezényszóval hívd magadhoz. Ha odajön hozzád, akkor egy falat finomsággal jutalmazd.

TIPP:

A kutyák imádják a virslikarikát, használhatod ezt jutalomfalatnak! Csokoládét sose adj neki, el is pusztulhat tőle!

HARMADIK LECKE: HOZD IDE! * APPORTÍROZÁS

Vegyél magadhoz jutalomfalatokat és egy labdát, és menj a kutyáddal egy csendes, füves területre, ahol tanítani fogod.

Először dobd el a labdát! A kutya valószínűleg utánaszalad, felkapja, majd valahol a közeledben lerakja. Várd meg, amíg elég közel hozza a labdát ahhoz, hogy a kezvedben lévő falatot megérezze! Cseréld el vele a labdáért a falatot! Ilyenkor persze a labdát el kell engednie. Amikor ez megtörténik, kapd el a labdát, mondd, hogy „köszönöm”, és gyorsan adj neki egy falatot! Később, ha a „köszönöm” szót mondd, magától elereszti a labdát. Ilyen egyszerű!

Vannak kutyák, akik csak a játék örömeért is boldogan visszahozzák a labdát, de vannak olyanok is, akiket nem lehet rávenni az apportírozásra.

TIPP:

Fontos, hogy tanítás előtt ne etesd meg a kutyádat, éhesen biztos megcsinálja a feladatokat!

NEGYEDIK LECKE: PFUJ! * LESZOKTATÁS A RÁGCSÁLÁSRÓL

Mi sem természetesebb egy kutyának, mint hogy mindent megkóstol, megrág. Különösen igaz ez a fogváltó kölykökre. Ne csodálkozz hát, ha az ajtó előtt felejtett kerti papucsod másnap miszlikben hever a fűben. Ha épp rágcsálás közben tetten éred, „Pfuji!” vagy „Nem szabad!” mondatokat ismételve dorgáld meg, közben mutass a tárgyra!

TIPP:

Vegyél a kutyának egy-két játékszert vagy nagyobb csontot, amit rágcsálhat, és ha teheted, kezdetben ne hagyd sokat egyedül!

ÖTÖDIK LECKE: ÜLJ LE! * LESZOKTATÁS AZ UGRÁLÁSRÓL

Nincs bosszantóbb dolog, mint amikor az ember szép ruhában kilép a házból, és kis kedvence a sáros tapancsával összeugrálja! Pedig ő csak egy kis simogatást akart. Amikor a kutya meglát és boldogan üdvözl, szólj rá: „Ülj!” majd hagyd pár pillanatig nyugodtan ülni, azután hajolj fölé, és simogasd meg. A lényeg az, hogy szeretgesd meg, hiszen ezért ugrál. De ne úgy, ahogy ő akarja, ugrálva.

TIPP:

Gyakorold ezt sokszor! Ne csüggedj, idővel le fog szokni az ugrálásról!

Kutyaiskolába járni nagyon jó dolog, nemcsak nekünk, gazdiknak könnyíti meg a kutyussal való együttélést, de a kölyök-kutyáknak is sokat segít abban, hogy más kutyákkal hogyan viselkedjenek. Mindezek mellett remek hétvégi program, amit a természetben tölthetünk kis kedvencünkkel!

Most már sok mindent megtudtunk a kutyák fejlődéséről, kinézetéről, viselkedéséről. De hogy a terelőkutyáknak miért kell tudni önállóan dolgozni, vagy a tacsókók miért lettek virsli alakúak, vagy a szánhúzók miért nem jó házörzők? Nos, ezekre a kérdésekre a következőkben kapjuk meg a válaszokat. Az alábbi kis rajzban láthatod a kutyák feladatköreit. A továbbiakban eszerint mutatom be a legismertebb kutyafajtákat.

VADÁSZKUTYÁK

a NYOMODBAN VÁGYUNK

Messze-messze a múltban, amikor a fagyott földből, téli fákról nem jutottak élelemhez az emberek, elődeinknek bizony el kellett indulniuk vadászni. Az első őskutyák jó orrukkal, gyorsaságukkal nagy segítségére voltak a vadászó ősembernek. A vadászat létfontosságú volt, így sok ezer év alatt a kutyákat addig keresztezték az emberek, míg a legmegfelelőbb vadászebek ki nem alakultak. A ma is ismert vadászkutyafajták, mint például a vizsla, kopó, véreb és a pointer öt-hatszáz évvel ezelőtt nyerték el mai formájukat.

Tudtad-e... A középkori Angliában királyi rendelet szabta meg, milyen ház jár a vadászkutyáknak. Ezek szerint az ebeknek a gondozó cselédek házait is felülmúló, köpadlós épületeket építettek, melyeknek saját tűzhelyük és kéményük volt, a kutyákat pedig külön cselédség felügyelte.

A technika fejlődésével, a puskák használatával a kutyák szerepe megváltozott. Most már az is a feladatukká vált, hogy a meglőtt, ám még menekülni képes vadat felkutasák, és elhozzák a vadásznak, vagy ugatással jelezzenek. A következőkben a legfőbb vadászkutyatípusokat fogjuk sorra venni, nevezetesen a kopókat, vizslákat, szettereket, vérebeket, tacsókókat, terriereket és agarakat.

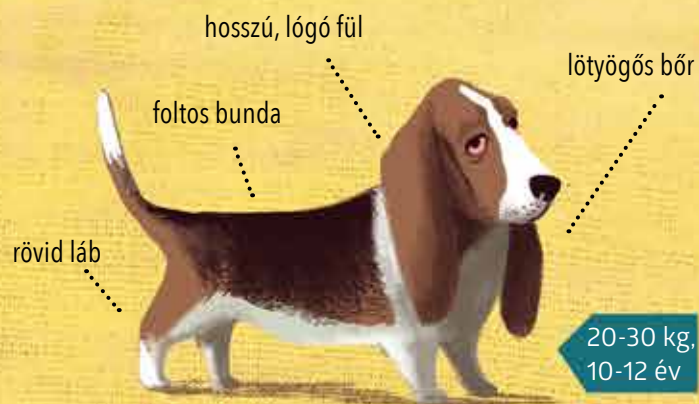
Tudtad-e... Egy legenda szerint a norvégok 1020-ban királlyá koronáztak egy Saurr nevű vadászebet.

KOPÓK

Hallottál már a kopókról? Ezek kifejezetten falkavadászatra használt hajtó kutyák, akik kiváló csapatmunkában dolgoznak a vadász keze alá. Van köztük kisvadra (róka, nyúl) és nagyvadra (őz, szarvas, vaddisznó) kitenyészített fajták. Kitartóan, akár 8-12 órán keresztül is követik a vadnyomot. Szimatuk kiváló, értelmes, békés jószágok.

Beagle

Ezt a szeretni való kutyust Angliában tenyésztették ki, kifejezetten gyalogos vadászatra, hogy a kevésbé tehetősek is tudjanak úri módon vadászni. A régi korokban falkában, nyulak hajtóvadászatára használták. A pöttöm beagle mérete miatt a vadászok nyeregtáskájában is könnyen elfért. Rendkívül barátságos, nagy mozgásigénnyel megáldva, de nem a legszófogadóbb fajta.

Basset hound

Kurta lábai miatt kissé lomha, de kitartó. Eredetileg nehezen járható bozótban vadásztak vele nyúlra, feltehetően a régi Franciaországból származik. Beszédesebb neve a francia „bass” szóból ered, ami alacsonyt jelent. A filmsorozatról ismert Columbo nyomozó kutyája is egy basset hound. Bronzszobruk a Jászai Mari térnél látható Budapesten.

ÁTTEKINTÉS

- KÜLALAK:** rövid szőrzet, jó felépítés, általában lógó fül
- JELLEM:** értelmes, szívós, szociális
- MUNKÁJUK:** falkavadászat

Erdélyi kopó

Íme, hazai hajtókutyánk, az erdélyi kopó! Ez is ősi kutyafajta, szinte hihetetlen, de az 1300-as években írt Képes Krónikában már ábrázolnak hasonló kutyákat. Az 1900-as években Erdélyben csak hosszas kutatás után találtak belőlük néhányat, amiket aztán Magyarországon szaporítva meg tudták menteni ezt fajtát.

Kitartóan hajtja a nagyobb vadat, míg a kisebbeket megfojtja. Könnyen nevelhető, ragaszkodó, őrző-védő feladatokra is alkalmas.

VIZSLÁK

A vizslák elegáns formájú vadászkutyák, különösen tehetségesek nyomkövetésben és apportírozásban, azaz a zsákmányt ügyesen viszik a gazdának, legyen az akár csak egy labda. Biztos te is láttál már emelt fejjel, felhúzott lábbal hirtelen megmerevedett vizslát a parkban. Ilyenkor jeleznek a gazdának, hogy vad van a láthatáron, vagy éppen csak egy rigó a közeli fa ágán. Kitartóak, a legszélsőségesebb időjárást is jól tűrik. Általában apróvadat hajtanak velük.

Weimari vizsla

A legrégebbi német vadászkutyafajta, mely a németországi Weimar területéről származik. Szürke, csillogó szőrével és sárga szemével egy igazán különleges vadászkutya. Könnyen irányítható, nyugodt természetű, gazdájának engedelmes és nem utolsósorban kitartó nyomkereső.

Rövidszőrű magyar vizsla

Ez egy könnyen nevelhető, régi magyar fajta. Vadászatkor feladata előljáró kutyaként a vad felkerítése volt: amikor a vadat észrevette, megállt, és mancsával, fejével a vad irányába mutatott. Nagyon barátságos, gazdájához erősen ragaszkodó, így kiképzése, nevelése könnyű.

SZETTEREK

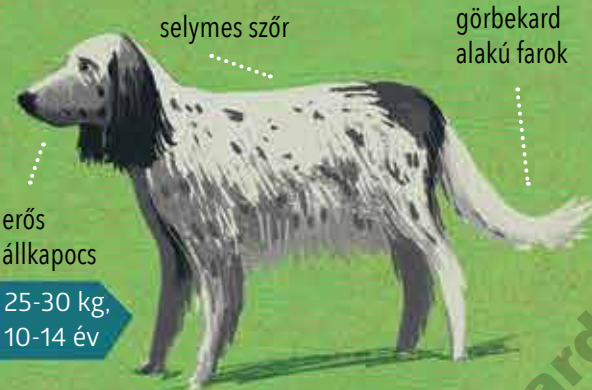
Hajdanán az angol vadászok nemcsak a száraz-földi területeken élték ki vadászszenvélyüket, de a vizenyős angliai lápokra is bemerészkedtek. A szetterekkel az itt élő szárnyasokra vadásztak.

Ha a gazdáik előtt loholó kutyák meglátták a vadat, a magasba tartották az orrukat, aztán a földhöz lapultak, és így közelítették a zsákmányukhoz.

Ír szetter

Ez a fajta Írországból származik, ahol különösen a vízi vadászatoknál alkalmazták. Örömmel és bátran kihozza a lelőtt kacsákat akár a jeges vízből is. Elbűvölő szépség, barátságos, de racionálisan kutya.

Angol szetter

Az angol szetter kitűnő futó, ő hajtotta fel a zsákmányt a vadászoknak. Barátságos, szerethető, a gyerekekkel jól kijön. Remek családi kutya válhat belőle.

ÁTTEKINTÉS

- KÜLALAK:** közepes termet, szikár, általában lógó fül
- JELLEM:** emberközpontú
- MUNKÁJUK:** vad felkutatása, apportírozás

VÉREBEK

A véredek nyomkövető supermenek! Sajátos feladatkörük a sérült őz, szarvas vagy akár vad-disznó felkutatása, megállítása volt. Tökéletes

ÁTTEKINTÉS

- KÜLALAK:** izmos test
- JELLEM:** emberközpontú
- MUNKÁJUK:** nyomkövetés

szimatuknak köszönhetően akár napok elteltével is képesek voltak a szagnyomot követni, bűnügyi esetekben is méltán az egyik legkedveltebb nyomkövető fajta. Jellegzetes fajtái az angol véreb (bloodhound), a hannoveri véreb és a bajor hegyi véreb.

Angol véreb

Kiváló szaglása miatt hajdan Skóciában és Angliában nyomkövetésre, és kifejezetten az útonállók felderítésére használták. Nagy erejű, ennek ellenére szelíd, kedves fajta.

ÁTTEKINTÉS

- KÜLALAK:** közepes termet, szikár, általában lógó fül
- JELLEM:** emberközpontú
- MUNKÁJUK:** vad keresése, apportírozás

SPÁNIELEK

Kedvesek, játékosak, de gondolnád, hogy eredetileg ők is vadászkutyák voltak? Fantasztikusan lelkes kutyusok, akik felzavarták, kiugrasztották a foglyokat, fácánokat a bozótosból, majd a lelövés után odavitték a vadásznak. Két csoportra oszthatjuk fel e díszes társaságot: a vízi spánielekre (amelyek a vízben dolgoztak) és a szárazföldiekre (amelyek solymászásnál, hálós madárvadászatnál dolgoztak).

Angol cocker spániel

Ezt az aranylós szőrű kutyust eredetileg bozótos, nehéz terepen való vadászatnál használták Angliában. A cocker spánielt speciálisan erdei szalonka vadászatára tenyésztették ki, erről árulkodik neve is, a szalonka angolul ugyanis „wood cock”. Vidám, gyerekszerető, manapság inkább családi kutya, nem erőssége a házörzés.

TACSKÓK

A tacskók vadászterepe szigorúan a föld alatt van. Ez a profi kotoréke Németországból származik, ahol a középkorban rókára, borzra vadásztak vele. Rövid lábával könnyen bejutott a kiszemelt üreglakók járataiba, ahonnan kisebb küzdelem után kihajtotta a vadakat. Közkedvelt elnevezése a dakszli, ami borzkutyát jelent. Típusai: normál, törpe és nyulász tacskó. Hinnéd, hogy a nyulász tacskó mindössze 3 kiló?

Rövidszőrű tacskó

Vérbeli vadász, aki még egy kutyaketrecből is képes kiásni magát. Sőt, ha kell, a kennel zárját is ki tudja nyitni. Bátor, szívós, önálló jószág, mondhatni önfejű. Vigyázz vele, még a végén ő fog dirigálni!

Áttekintés

- KÜLALAK:** apró termet, rövid lábak, hosszú hát, lelógó fül
- JELLEM:** makacs, furfangos
- MUNKÁJUK:** kotoréke

TERRIEREK

Igazi forró fejű kutyafajták, akiket szintén a föld alatt rejtőző állatok elfogására tenyésztettek ki a régi Angliában. Innen is ered a nevük, a latin „terra” szó ugyanis földet jelent. Előszeretettel használták őket róka, borz és vadmacska felkutatására. Harcos, szívós, rámenős kutyák, igazi városszéli kötekedők! Szenvedélyes ásók, akik felkutatják a görényt, a hörcsögöt is. Jaj nektek, kóbor macskák!

Áttekintés

- KÜLALAK:** izmos test
- JELLEM:** emberközpontú
- MUNKÁJUK:** nyomkövetés

Border terrier

Skócia Angliával határos vidékének szülötte. Erről árulkodik neve: az angol „border” szó magyarul határt jelent. A szívós hegyi rókák irtására használták, melyek még a bárányokat is ellopták a nyájból. A border terrier kíváncsi, és szívesen fedezi fel a bozótost vagy tavat, mivel egykor vidravadászként is kiváló munkát végzett. Vidám, társas kutya, mellette nem fogsz unatkozni.

Drótszőrű foxterrier

Ez a brit eredetű kutya született patkány- és egérvadász. Eredetileg, ahogy neve is elárulja, rókára vadásztak vele. Rettenthetetlen, a föld alá is lemegy a ravaszdiért! Neve az angol fox (róka) és a latin terra (föld) szavakból áll. Vidám karakterével szint visz a család életébe.

Manchester terrier

Bányában patkányt, a mezőn nyulat fogattak velük. Kellemes külsejű, értelmes, vidám kis fickók.

Ír terrier

Karakán, foxi formájú, eredetileg patkányfogó eb.

Skót terrier

Vidra- és borzvadászok. Eredetileg kiváló nyájőrzők és hajtókutyák voltak.

Kerry blue terrier

Ezt az izmos, erős fogazatú terriert róka-, borz- és vidravadászatokon vetették be a skót felföldön.

KÜLÖNLEGES VADÁSZKUTYÁK

Basenji

Nagyon hasonlít az óegyiptomi sírfestményeken is sokszor szereplő kutyákra. A mai basenjik őseit Afrika-kutató európaiak hozták Angliába a 19. században, ekkor kezdték a mai formáját kitenyészteni. A Közép-Afrikában élő pigmeus törzs kutyájaként a falvak közösségével élt együtt mint patkányvadász. Neve annyit jelent, hogy „kis vadállat a bokorból”. Lakásban is tartható vidám kutya fajta, különlegessége, hogy nem tud ugatni.

Lagotto romagnolo (Olasz vízikutya)

Eredetileg a dél-olasz halászok kutya fajtája volt, aki a szárcsák kiszagolásában segített nekik. Később kiváló szaglására a gombászok is felfigyeltek, így manapság szarvasgomba-keresésre alkalmazzák. Nem agresszív, könnyen nevelhető, hosszú túrákra kiváló társ.

Ridgeback (Oroszlánkutya)

A ridgeback, más néven oroszlánkutya a dél-afrikai hottentotta vadászok elmaradhatatlan kísérője volt. Ezek a bátor és kitartó kutyák csapatban dolgoztak, ugatva tartóztatták fel a kiszemelt oroszlánt, míg meg nem érkezett a vadász. Idegenekkel szemben általában bizalmatlanok, így házőrzőként is megállják a helyüket. Különlegessége ennek a kutya fajtának, hogy a hátán a szőr visszafelé nő!

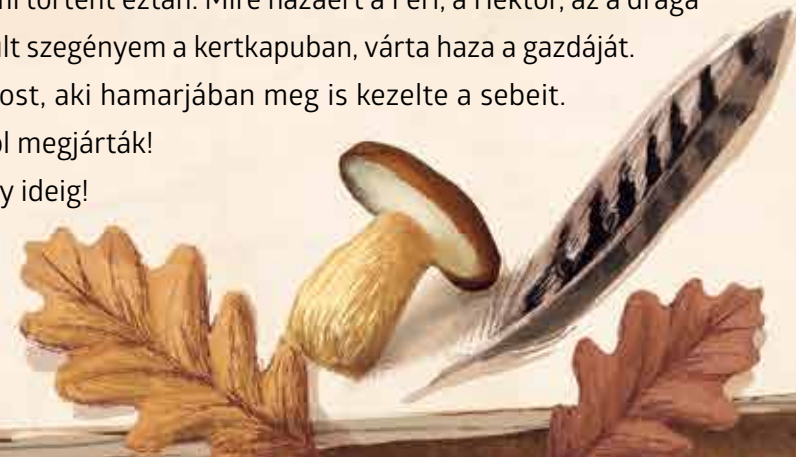

A vadászkutyák következő nagy csoportja az agarak, most ők következnek.

HEKTOR, A MEDVEVADÁSZ

MEGTÖRTÉNT ESET ALAPJÁN

- Jó napot, komaasszony! – köszönt rá a szomszédasszonyára a gyimesbükki Mari néne.
- Jó napot, Mari! – biccentett oda a szomszédasszony, csak úgy félvállról, s folytatta a pityókakapálást.
- Gyűjön már ide egy kicsit, olyan rég diskuráltunk. Hallotta-e, komaasszony, tegnap mi történt a Bözse férjével, a Ferivel?
- Nem, no, mondja csak! – Azzal abbahagyta az asszony a kapálást, s a kerítéshez ballagott.
- Hát, tegnap a Feri elment ebéd után az erdőbe laskagombát szedni, oszt vitte a kutyáját, a Hektort, azt a kis erdélyi kopót. Már jócskán bent vótak a sűrűben, a Feri épp szedte a gombát a tönkről, amikor a Hektor éktelen ugatásba kezdett. A Feri felnézett, és csak azt látja, hogy a medve ottan nem messze túle ágaskodik, a Hektor meg ide-oda ugrál, kapja a bundást, ahogy éri. Megijedt a Feri, híjja a kutyát, az meg csak nem gyün. A kutya tartóztatja, csak nem eresztí a bundást, a mackó meg csak pofozza, ahogy éri a szegény ebet. A Feri még kiáltott kettőt, híjja a szegény párát, de hiába, dül benne a vadászösztön. Aztán a Feri már iszkolt is hazafelé.
- No, és mi lett aztán? – kérdezte kíváncsian a másik asszony a kapanyélre támaszkodva.
- Hát az, hogy a Feri hazament nagy ijedtségiben, a kutya meg ottan maradt künn, az erdőben. A Feri töprengett otthon, mitévő legyen, oszt fogta a puskáját, visszament az erdő aljára, mert igen szerette a vadászkutyáját. Állandóan ment vele rókára meg vidrára vadászni. Szóval szolongatja, de a Hektor csak nem gyün. Sötétedéskor aztán búsan hazaballagott a Feri. És nem hiszi el, komaasszony, mi történt eztán. Mire hazaért a Feri, a Hektor, az a drága jó kutya, megsebezve ugyan, de ott ült szegényem a kertkapuban, várta haza a gazdáját. Hívták is rögtön a Tónit, az állatorvost, aki hamarjában meg is kezelte a sebeit. Asszonta, megmarad. Na, hallja-e, jól megijárták!
- Ez a Feri sem megy gombászni egy ideig!

AGARAK

a LEGGYORSABBÁK

Következzenek az agarak, ezek a villámgyors vadászkutyák!

Az ember körülbelül 6000 éve vadászik agarakkal, de már 10 000 éves barlangfestményen is ábrázoltak agárszerű kutyákat. Régen őz-, gazella-, farkas- és nyúl vadászaton jeleskedtek. Európában kifejezetten a nyúl vadászat lett a specialitásuk. Mindjárt el is mondom, hogy zajlott a vadászat!

Először is a kutyákat olyan mezőre vezették, ahol sok nyúl él, és amint a nyulak előmerészkedtek, az agarakat eleresztették. Az idős, tapasztalt agarak természetesen azonnal a nyúl után eredtek, a fiatalok pedig követték idősebb társaikat, így a kezdő kutyák hamar megtanulták, hogy is kell vadászni.

Az agarak nyugodt, tartózkodó kutyák, akik egyenrangúnak tekintik magukat az emberekkel. Nagy a mozgásigényük. Imádják a szédületes iramú futást!

ÁTTEKINTÉS

- KÜLALAK:** hosszú, inas lábak, hosszú fej, domború mellkas
- JELLEM:** gyors, tartózkodó, büszke
- MUNKÁJUK:** vadászat, agárverseny

AZ AGÁRVERSENYRŐL

..... DIÓHÉJBAN

A nyúl vadászaton kívül még az agárfuttatás vált divatossá. Elképesztő, de az agárverseny már a kelták idejében ismert volt, akik kétezer éve éltek Európában. Innen maradt fenn napjainkig. Kezdetben a kutyáknak élő nyúl után kellett futniuk, később a nyulat mechanikusan mozgatott műnyulakkal, majd pedig elektromos futóművön húzottakkal

helyettesítették. Az agarak a futamok alatt drót szájkosarat és versenytakarót viselnek, amelynek két oldalán a rajtszám van. A futam győztese az az agár, amelyiknek az orra elsőként éri el a célvonalat. Azt azért tudnotok kell, hogy az agárverseny nem a legjobb formája a kutyasportnak, mert túlságosan megterheli a kutyákat.

Tudtad-e... Egy agár akár 85 km/h csúcsebbséget is képes elérni.

Angol agár (Greyhound)

Az angol agárra hasonlító ebek már több ezer éves sírfestményeken, pénzérméken, vázákön is láthatók. A kutya elődeit a bevándorló kelták vitték az i.e. 4. évszázadban a brit szigetekre, ahol később kizárólag a nemesi rétegeknek lehetett ilyen kutyájuk. A 16. századtól kutyafuttató versenyeken lett népszerű. A greyhound villámgyors futó, akár 60 km/h sebességgel is képes futni, ám közben kényelmes szobakutya, tizenhat óra alvás meg sem kottyán neki! Nagyon érzékeny az időjárásra, és a sok futáshoz ideális számára a jó nagy kert, ahol szabadon sprintelhet. Nagyon ragaszkodó fajta.

Tudtad-e... Az egyiptomi fáraók mumifikáltatták agárszerű kutyáikat.

Afgán agár

Termete magas, rendkívül kecses. Mozgása könnyed, táncos, szinte lebeg a föld felett. Eredetileg farkasvadászatra, karavánok őrzésére, gazellák üldözésére használták. Értelmes, vakmerő és éber. Igazi sportos gazdihoz illik. Nehezen barátkozik, nem tűri a durva bánásmódot!

26-34 kg.
12-14 év

Perzsa agár (Saluki)

Az arabok főleg gazellára vadásztak velük, többnyire betanított héjakkal és sólymokkal együtt. Természete simulékony, szelíd, idegekkel szemben viszont elutasító. A kutyák közt az egyik leggyorsabb és legkitartóbb futó. Jól tűri a hideget és a hőséget.

Arab agár (Sloughi)

Ő az agárcsalád legkeményebb, legküzdőképesebb tagja. Edzett, bátor állat, az arabok ma is vadásznak vele. Roppant szikár izomzatú kutya. Hazája Észak-Afrika, ahol egykor a lapos arab házak tetején ülve őrizte a portát.

Orosz agár (Borzoi)

Farkasra vadásztak vele hajdan, a vadat éles látásával már messziről észreveszi. Nem harapós, nyugodt állat.

Magyar agár

Ősi vadászkutya a magyar agár is. A honfoglaláskor a magyarokkal együtt érkezett a Kárpát-medencébe. Később szinte kihalt, majd a tanyavilágból összeszedett kutyákból terjedt el újra. Valamivel erőteljesebb, robosztusabb, mint a greyhound; nem olyan gyors, de hosszú távon kitartóbb. Nemcsak kiváló versenyző, hanem jó házőrző is.

Whippet

Nagy becsben tartott versenykutya, intelligens, tanulékony. Hajdan az angol gyári munkások és bányászok tenyésztették ki, és többnyire illegális nyúl vadászatokon segítették gazdáikat. Rendkívül alkalmazkodó kutyák, a gyerekeket különösen szeretik, lakásban is tarthatók.

Kis olasz agár

Rendkívül élénk, fürgé, értelmes, gazdájához ragaszkodó, bár kissé szeszélyes kutya. Kizárólag lakásban tartható, a hideget rosszul tűri. Főként Olaszországban népszerű.

Tudtad-e... hogy ő a legkisebb méretű agárféle?

Ír farkaskutya

Jelenleg a világ egyik legnagyobb kutyája, súlya akár 60 kiló is lehet. Nevét onnan kapta, hogy réges-régen Írországban nagyon elszaporodtak a farkasok, és ezekkel a kutyákkal vadásztak rájuk. Nagyon emberközpontú és ragaszkodó. Érzékeny, hamar felismeri, ha valaki nem jól bánik a családjával, és ebben az esetben bátran közbeavatkozik.

Skót szarvasagár (Deerhound)

A 16. században nagyon népszerű volt Angliában és Skóciában, szarvasra vadásztak vele. Meglehetősen nagy termetű, durva szőrzetű, de jámbor kutya.

SZUSI, A GYŐZTES

KÉPZELT RÁDIÓTUDÓSÍTÁS

– Jó napot kívánok minden kedves hallgatónak innen, Wimbledonból, a 28. Európai Agárderbi helyszínéről!

A hét eleji esős idő ellenére most szikrázó napsütés várja az érdeklődőket. A lelátók tömve vannak. A verseny hamarosan elkezdődik. Az agarak szájkosarait már felhelyezték, és a gazdák az utolsó igazításokat végzik a rajtszámokon. A boxokhoz közeledik a verseny nagy reménysége, a magyar színekben versenyző Szusi, 5-ös rajtszámmal az oldalán, valamint gazdája, Szerdahelyi Gábor. Feszült percek következnek, az agarakat bevezetik a boxokba. Elkezdődik a visszaszámlálás. Az izgatott állatok türelmetlenül kaparják a boxokat záró súlyos rácsot. Már csak néhány másodperc, hogy felemelkedjék a rács. 3, 2, 1, és rajt!

Hihetetlen lendülettel törnek ki az agarak a boxokból! Az első másodpercekben már át is veszi a vezetést a 3-as rajtszámú ír színekben versenyző angol agár, Néró, aki félelmetes tempót diktál. De nem maradhat le az 1-es számú tavalyi győztes, Zara, aki most német színekben versenyzik. Micsoda futam, kedves hallgatóim, micsoda futam! És mit látok, ez szinte hihetetlen, hátulról, mint a rakéta tör előre a mi kis Szusink! Gyerünk, Szusi, micsoda sprint! Szusi szinte felszántja a pályát! Előretör! Már egy fél testhosszal megelőzte a két bajnokot. Micsoda hajrá, kérem szépen! Hirtelen sprinttel zárkózik Szusi mögé Zara és Néró. Ezt a hátrányt már nem tudják behozni. Közben éljenzés hallatszik a lelátókról, a nézők szinte őrjöngenek az izgalomtól. És igen! Szusi teljes teste megfeszül, tartja a szédületes iramot! Már egy testhosszal vezet Néró és Zara előtt. Szusi ért be elsőnek! Fantasztikus! Kedves hallgatóim, Szusi nemzetközi győztes lett!

Szenzációs futam szemtanúi lehettünk itt, a wimbledoni pályán. Fehérvári Emil tudósítását hallhatták! A viszonthallásra!

JUHÁSZKUTYÁK

MEGVÉDELEK, az ÉLETEM ÁRÁN IS

Lássuk hát állattartó elődeink hűséges munkakutyáit, a juhászkutyákat! Miután a nagy csordák őrzését a juhászok már egyedül nem tudták megoldani, szükség volt bátor, erős, nagytestű kutyákra. Ők védték a nyájat vagy a gulyát a farkasok ellen, és terelték a jószágot a legelőkre.

Bundájuk többnyire bozontos és durva volt, amely védelmet nyújtott a harcban.

Tudtad-e... A pásztorkutyák nyakára már az ókorban is bőrből készült szöges nyakörvet helyeztek, nehogy a farkas vagy a medve a viaskodó kutyát megfojtsa.

Idővel a vándorló legeltetés megszűnt, egyre inkább a terelésre tevődött át a hangsúly. A nyájőrző kutyákat fokozatosan felváltották a terelőebek. Az új feladatkörhöz új típusú kutyák kellettek: közepes nagyságú, gyors, értelmes, mindig munkára kész ebek. Szőrzetük inkább rövid és durva volt. Igénytelen, szívós, a meleget és a hideget egyaránt jól tűrő kutyák voltak.

Tudtad-e... A terelőkutyák a rájuk bízott nyájjal jó barátságban élnek. A juhok és a terelőkutyák között gyakran baráti viszony alakul ki: nyalogatják egymást, együtt játszanak.

ÁTTEKINTÉS

- KÜLALAK:** durva szőrzet, jó felépítés
- JELLEM:** értelmes, szívós, önálló, bátor, nagy mozgásigényű
- MUNKÁJUK:** őrzés, terelés

Border collie

A colliek eredetileg a vikingek rénszarvasait terelték. Angliába is a vikingekkel jutottak el. Később a Skócia és Anglia határvidékén élő juhnyájakat terelték. Nevük is innen ered, ugyanis az angol „border” szó magyarul „határt” jelent.

A border collie gyorsan, surranva fut, a mancsát épp csak elemeli a talajtól. Jó munkabírásu, kiemelkedő intelligenciájával gond nélkül elterelget egy egész nyájat. Ha szeretsz futni és sok mindent megtanítani a kutyádnak, akkor ez egy neked való fajta!

Skót juhászkutya

Hitted volna, hogy ezeket az elegáns kutyákat a skót juhtenyésztők a lápok és felvidékek területén található udvarokban tartották, és a juhokat őriztették velük? Gazdájuk hangjának, füttények hallatán az elkóborolt juhokat a kívánságnak megfelelően terelik.

Szeretetteljes, tanulékony állatok, akik imádják a gyerekeket. Bizonyára ismerős neked is a híres skót juhász története, aki Lassie névre hallgatott, és több száz kilométerről visszatért kis gazdájához.

Berni pásztor

A legenda szerint a római légiósok katonai táborok őrzésére vitték Svájcba ezt a fajtát. Később, alkalmazkodva a helyi viszonyokhoz, már parasztgazdaságok őrzőjeként tartották, és a kocsihúzás éppen úgy feladatai közé tartozott, mint az állatok terelése. Manapság kedvelt családi kutya, sem vadászatra, sem elcsavargásra nem hajlamos. Bárhová problémamentesen elvihető, hiszen jóindulatú és barátságos.

Bobtail

Nevét állítólag a farokcsonkolásról kapta még a 18. századi Angliában. Mivel a kutyák után adót kellett fizetni, ezért sokan csonkolták a kutyájuk farkát, így mentesültek az adó alól.

A bobtail erősen kötődik emberi családjához, és nagyon gyerekszeretőnek számít. Nagy az igazságérzete, kétes helyzetben megvédi gazdáját!

Kaukázusi juhászkutya

Rendkívül harcias, idegenekkel szemben kifejezetten bizalmatlan, sőt ellenséges, harapós fajta. Elődei Örményország, Grúzia kopár vidékéről származnak. A hegyvidéki szarvasmarhacsordák, juhnyájak mellett, a pásztorok oldalán sokszor élet-halál harcot folytatott a farkasokkal, tolvajokkal. Jaj annak, aki összeakasztja a bajsztát vele!

Kelpie

Skóciából vitte magával egy bevándorló család az 1800-as években Ausztráliába. Gondoltad volna, hogy egy kelpie akár kétezer birkával is elbír egymaga? A kelpie-k fürgék, gyorsak, éberek, jól alkalmazkodnak a különböző éghajlati viszonyokhoz.

Briard

Ez a juhászkutya a legrégebbi francia juhászkutyák közé tartozik. Feltehetőleg a francia síkvidéki juhászkutyáktól származik. Erős védelmi ösztöne miatt, ha úgy adódik, bátran szembe szegül a támadókkal. Reszketések, betörők!

MAGYAR FAJTÁK

robosztus alkat
hosszú, nemezes szőr

erős fogazat

40-60 kg,
10-12 év

Következzenek a magyar pásztorkutyák! Rendkívül jó munkakutyák, és történetük összefonódik a magyar nép honfoglaló őseinek történetével.

Komondor

Egyik ősi kutyafajtánk, valószínűleg a népvándorlás idején került elődeinkkel a Kárpát-medencébe. Valamikor a ménés, a gulya őrzőjeként vigyázta a rábízott jószágot. Hatalmas termetű, megjelenése tiszteletet parancsol. Ezek a kutyák általában nagyon védik a területüket, számukra a tanya, a parasztgazdaság az ideális élettér.

Kuvasz

Ázsiai eredetű, nagytestű, hófehér színű jószág. Régen kifejezetten őrző-védő szolgálatot látott el a pásztor mellett. Fehér bundája éjszaka is látszott, így nem tévesztették össze a nyáját támadó farkasokkal.

A fajta neve türk eredetű, jelentése „büszke”. Mátyás király idejében medvére és farkasra is vadásztak vele, manapság házak, gazdaságok őrzője. Szorosan kötődik gazdájához, kiválóan őrzi területét.

mandulavágású,
sötét szem

fehér bunda

30-40 kg,
10-12 év

fehér vagy
fekete nemezes szőr

10-15 kg,
12-16 év

kis termet

Puli

Ez a kutyafajta is honfoglaló őseink hűséges kísérőjeként került a Kárpát-medencébe. Kisebbségi állatok, juhokat, baromfiakat terelt és őrzött. Nagyon hűséges és ragaszkodó. Temperamentumos és okos, bátor és hihetetlenül tanulékony fajta. A pásztorok elmondása szerint a pulit nem kell tanítani, hiszen születésétől fogva jó terelőkutya. Alapvetően vidéken érzi jól magát, és imádja a gyerekeket terelni!

Mudi

A mudi is kitűnő terelőkutya; többnyire ma is a pásztorok mellett láthatod.

Különböző haszonállatok csordáit őrzi a marhától a lovakig bezárólag. Gondoltad volna, hogy ez a kis termetű kutya képes egyedül kiterelni a nyáját a legelőre, napközben megőrzi, majd este vissza is tereli őket?

Pumi

A pumi valószínűleg a puliból alakult ki úgy négyszáz éve. Manapság is inkább terelőkutyaként használják. Rendkívül bátor, tanulékony, hihetetlenül gyors, közép-termetű kutya. Házőrzőként is kiváló.

FICKÓ, A KACSAPÁSZTOR

GYEREKORI ÉLMÉNYEM

Fickó egy szép, zsinóros szőrű puli volt, aki Gizi nénivel és Laci bácsival lakott egy vidéki városkában. Az idős házaspár otthonához tágas kert tartozott, ahol a kutyus kedvére csatangolhatott. A kert elvadult végében egy kisebb tavacska árválkodott. Tavasz volt, virágoztak a meggyfák, előbújtak a sárga pity pangok, finom illatok keringtek a levegőben.

Fickó épp szokásos körútját tette, amikor a tó közelében, a hatalmas sombokor aljánál izgatottan szaglászni kezdett. Eltűnt a magas fűben, majd egy idő után odébbállt. Ettől kezdve nap mint nap körbeszaglászta, majd őrizte a bokrot.

Egyik reggel nyugtalanul ide-oda rohangált a kertben, és szünet nélkül csaholt.

– Mi baja van ennek a kutyának? – nézett ki az ablakon a hálóingés Gizi néni. – Teljesen megkergült?! – mondta ásítva, és már vette is a köntösét, hogy kimenjen.

Ahogy kinyílt az ajtó, Fickó a gazdájához rohant, csaholt, néhány lépést tett a bokor irányába, majd visszaszaladt, aztán megint előre. Gizi néni hamar rájött, hogy a kutya mutatni akar neki valamit, valami nagyon fontosat. A kutya egyenesen a sombokorhoz vezette.

Gizi néni a bokor tövében ágakból, mohából rakott fészket talált, amiben hat pelyhes kis vadkacsa kuporgott. Fickó a farkát boldogan csóválva büszkélkedett, mintha a kicsik a sajátjai lennének. Gizi néni nagyon megdicsérte az okos kis házőrzőt, aki igazi apaként vigyázta a kicsiket.

Egy májusi napon a tó felől hangos ugatás hallatszott. „Biztos a kacsákkal történt valami,” gondolta Laci bácsi, és azonnal az ablakhoz sietett. A térdig érő fűből kacsamama jött elő, és peckesen elindult a kerti úton. Mögötte a hat kiskacsa tipegett libasorban. Fickó mint egy testőr kísértte őket. Az idős házaspár kíváncsian figyelt, merre tart a kis csapat. Kacsamama a kertkapunál megállt, és hangosan hápogni kezdett.

– No, nézd már, Gizi, ki akar menni a kapun, biztos a patakhoz vezet a kicsiket! – mosolygott el Laci bácsi.

Igen ám, de a kapu előtt egy forgalmas aszfaltút húzódott. Itt bizony nehéz lesz az átkelés! Nem volt mit tenni, a két öreg leállította a forgalmat. Fickó is segített, a kacsákat ügyesen átterelte az országúton, így épségben elérték a patakot.

SZÁNHÚZÓK

EXPEDÍCIÓK HŐSEI

Zord, jeges vidék szülöttei a szánhúzó kutyák, akik eredetileg a Grönland, Izland és Alaszka partjain élő eszkimók munkakutyái voltak már 9000 évvel ezelőtt is. E kietlen, havas tájon melegítették gazdáikat, vadásztak velük, húzták a szánokat. Szőrzetük vízálló, kiválóan idomult a hideghez, így nem csoda, hogy az elhullott eszkimó kutya szőre a gazda számára értékes ruhadarabbá vált.

Ezek a kutyák olyan jól alkalmazkodtak a hideghez, hogy aludni is csak a jégen összegömbölyödve szoktak. A falkatársakkal gyakran verekszenek – akár futás közben is! Gazdájukhoz ellenben rendkívül ragaszkodnak. Általában nem tudnak ugatni, inkább vonítanak, mint a farkasok.

ÁTTEKINTÉS

- KÜLALAK:** vastag bunda, erős testalkat
- JELLEM:** barátságos, nagy mozgásigényű, szívós, jól bírja a hideget, ugatás helyett vonyít
- MUNKÁJUK:** szánhúzás, vadászat

SZÁNHÚZÁS HÓBAN, SZÉLBEN

Manapság ezek a kutyák már a szánhúzó sport sztárjai! A szánhúzó csapat általában 4-20 kutyából áll. A szánhúzás igazi csapatmunka, sikere a vezérkutytól függ. Az ideális vezérkutya gyors, engedelmes, mégis önálló. A szánhúzó kutyák kiképzése már

kiskoruktól elkezdődik. A kiképzés úgy zajlik, hogy a fiatal kutyákat a profi öregek közé fogják, ahol az esetlen kezdők eleinte csak téblábolnak, majd futás közben tanulják meg a szánhúzást az öregektől. A szánhúzó kutyák általában gyors, ütemes ügetéssel közlekednek, amit órákon keresztül képesek tartani.

Tudtad-e... A leghosszabb távolság, amelyet egy szánhúzó csapat valaha is egyfolytában megtett, 160 km, mindössze 18 óra alatt.

A szánhúzó kutyákat vagy legyező alakban fogják be a szán elé, vagy egy hosszú száron kettesével.

VADÁSZAT A SARKKÖRÖN

A tehervontatáson kívül még foka- és jegesmedve-vadászatra is használták ezeket a jószágokat. A vastag hóréteg alól kiváló szimatukkal kiszagolták a fókák légzőnyílásait, így a levegőzni felbukkanó fókát a vadász szigonnyal könnyen levadászta.

A jegesmedvét viszont szánal üldözve ejtették el: amikor a szán elég közel ért a jegesmedvéhez, az eszkimó vadász a húzószíjakat elvágta, s a felindult kutyafalka lerohanta a medvét.

Szibériai husky

Már i.e. 900-ból találtak régészeti emlékeket erről a kutyáról, ami Szibériából, Oroszország területéről származik. El sem hinnéd, hogy saját testsúlyának kilencszeresét is képes elhúzni! Kevés gondozást kívánó, életerős fajta. Jól alkalmazkodik a mérsékelt éghajlathoz is. Nagy mozgásigényű, igazi szabadba való, barátságos kutya.

16-27 kg,
10-14 év

szeme mandulavágású,
soha nem kék

kicsi,
háromszög alakú fül

mély
mellkas és
erős váll

fekete-fehér mintázatú maszk
világító kék szem

erőteli, zömök testalkat,
közepes termet

sűrű, selymes
bunda

Alaszkai malamut

Ez a sarkvidéki kutyafajta a mahlemut eszkimó néptől maradt ránk. A szánhúzóknak a legnagyobb és legszívósabb típus. Eredetileg nehéz terheket vontattak vele, de vadászösztöne sem utolsó. Emiatt csak pórázon sétáltatható. Területvédő ösztöne minimális. A malamutnak nagy helyre van szüksége, erősen hullik a szőre, ezért kertben jó tartani. Barátságos, gyerekekkel is jól kijön, viszont a macskáknak nem kegyelmez.

hosszú, hófehér
vagy sárgásfehér szőr

ferde szem

felülé ívelő
szájszöglet

16-30 kg,
12-14 év

Szamojéd

Ez a fajta is Oroszországból származik, ahol a nomád szamojéd nép szánhúzásra és vadászatra használta. Teljes értékű családtagnak számított, együtt aludt az emberrel a sátorban, így melegítve gazdáit a nagy hidegben. Nagyon barátságos, szelíd állat.

Gondoltad volna, hogy régen az éles jégkristályok ellen a szánhúzó kutyák lábára cipőt varrtak fókabőrrel?

AMAK, A SZÁNHÚZÓ HŐS

MEGTÖRTÉNT ESET ALAPJÁN

– Kallik, ideje lefeküdni! Holnap apával fókavadászatra mentek! – szólt anya halkán, és óvatosan elpakolta a tűt, cérnát, amivel a szőrméket varrta.

A pici lámpás fényénél furcsa alakzatokat rajzoltak az árnyékok a kunyhó falára. Kallik elmélyülten nézte az árnyjátékot. Anyja szavára összerezzent, és véletlenül meglökte a lábánál alvó kis huskyt, Amakot, aki ijedtében felnyűszített. Kallik hamar az ölébe vette a kiskutyát, és orrát az orrához nyomta.

– Jaj, Amak, nem fáj? El is felejtettem, hogy itt alszol! – suttogta, és az anyja mellé bújtt. A kiskutyát maga mellé húzta. Anyja elfújta az apró lámpás lángját.

– Ha nagy leszek, lesz egy saját szánom, és te leszel a vezérkutya, Amak! – súgta Kallik az alvó kiskutya fülébe álmosan.

Így is lett. Amikor Kallik felnőtt, már saját szánján hordta kutyáival a csomagokat Alaszka nyugati partvidékén. Néha leveleket, élelmiszert, vagy éppen gyógyszert. Ekkor történt, hogy az egyik télen diftériajárvány tört ki a nyugati partoknál, ahova a -50 Celsius fokos hidegbe a kutyaszánokon kívül semmilyen más jármű nem tudta eljuttatni az életmentő gyógyszert. A legrátermetebb szánhajtok megkísérelték a lehetetlent: öt nap alatt több mint ezer kilométert tettek meg kutyáikkal egymást váltva a gyógyszerrel, köztük Kallik és Amak. A legnagyobb hóvihár sem tudta letéríteni a helyes útról Amakot, aki addigra vezérkutya lett, és segítségével sok beteg gyerek kaphatta meg az életmentő szérumot. A kutyahősök tiszteletére azóta is minden évben megrendezik az Iditarod nevű kutyaszánhajtó versenyt.

ÉLETMENTŐ KUTYÁK

FONTOS VAGY NEKÜNK!

Felfoghatatlan, hogyan képes egy kutya a hó alól embereket menteni! Pedig ilyen fantasztikus történeteket már az 1700-as évekből is olvashatunk, a svájci Szent Bernát zarándokhelyen élő kutyákról. Már biztos kitaláltad, hogy a bernáthegyikről van szó. Ezek a kutyák rengeteget segítettek a szerzeteseknek: volt, hogy élelmet szállítottak a hegyi ösvényeken, máskor segédkuktaként a nyársat tekerő szerkezetbe fogták be őket. De fő feladatuk a hegyi mentés volt, hiszen a hágón való átkelés – különösen télen – életveszélyes volt. Eredetileg hatalmas szügyével, erőteljes lábával tört utat a hóban, és akár a legnagyobb viharban is megtalálta az ösvényt vagy az eltévedt zarándokokat. Szemtanúk elbeszélése szerint, ha a lavina által betemetett ember még élt, a kutya kaparni kezdte fölötte a havat, ha pedig már halott volt, egyszerűen csak lefeküdt a szerencsétlenség helyén.

Tudtad-e... A leghíresebb hegyimentő bernáthegyi Barry névre hallgatott, és élete során 41 embert mentett meg a hó alól.

Egy 1822-ben készült festmény is Barry egyik hőstettét örökíti meg, amikor egy teljesen átfagyott kisfiúra talált a hóban. A kutya a nyalogatásával fölélesztette a gyereket, és ügyesen a hátára segítve vitte be a kolostorba. Manapság már földrengések idején is speciálisan kiképzett mentőkutyák mentik a katasztrófa áldozatait.

ÁTTEKINTÉS

- KÜLALAK:** vastag bunda, erős testalkat
- JELLEM:** barátságos, szívós
- MUNKÁJUK:** életmentés

Bernáthegyi

A bernáthegyi, ahogy olvashattátok, főként hegyimentő kutyaként voltak ismertek. Napjainkban ez a svájci nemzeti kutya elsősorban családi és kísérőkutya, melyet olykor őrzőkutyaként is tartanak. Nyugodt és kiegyensúlyozott, megbízható házőrző. Kellően tágas, nagy kertben érzi jól magát.

50-80 kg,
8-10 év

hatalmas, vörös és fehér
színű hullámos szőr

ráncolt homlok

hatalmas mancsok

erőteljes fogak

nagy, erős fej

50-70 kg,
9-14 év

fényes, fekete
bunda

mély mellkas

Újfundlandi

Eredetileg a kanadai Új-Fundland szigetén a halászoknak segített a nehéz háló behúzásában, a halászcsonakok kihúzásában, akár a gyerekeket vagy a halászok zsákmányát is őrizte.

Nincs is mit csodálkozni, hogy manapság kiváló vízimentő!

A fuldoklót a hátára fordítja, szájába fogja a karját, és óvatosan, olyan tempóban úszik vele a part felé, hogy a fuldokló arca a víz felszíne fölé maradjon. Az újfundlandi jóindulatú, játékos, szereti a gyerekeket.

BARRY, AZ ÉLETMENTŐ

KÉPZELT ÚJSÁGCIKK

Saint Rhémyben, az olasz kisvároskában vasárnap délelőtt végre újra kisütött a nap. Épp a miséről jöttek ki az emberek, talpuk alatt hangosan ropogott a hó.

– Szenzáció! Szenzáció! Barry, az életmentő kutya újabb zárandokot mentett ki a lavina alól! Tessék, csak tessék! – rikkantott az újságárus fiú, kezében lobogtatva a lapot.

– Fiam, adjon csak egy újságot! Még nem hallottam erről a csodakutyáról – mondta egy arra járó, és mohón olvasni kezdte a fantasztikus esetet.

„A megrázó esemény 1817. december 16-a estéjén történt. A Szent Bernát-hágón már napok óta tombolt az ítéletidő. A hatalmas sziklákat szikrázóan fehér hó takarta, vastagon belepve a kolostorhoz vezető keskeny zárandokösvényt. A menedékházat szinte lehetetlen volt megközelíteni. Esteledett, amikor Frederico, Giovanni testvér és Barry, a lavinakutya, elindultak a hágó felé a kolostorból. Barry hatalmas, erős mellkasával könnyedén törte az utat a két szerzetes előtt. Már jó ideje meneteltek a sűrű hóesésben, amikor Barry megtorpant, orrát magasra tartva beleszimatolt a levegőbe. Hirtelen az egyik szikla felé vette útját. A két testvér már tudta, mit jelent ez, így hát sietve követték. Barry, a tapasztalt hegyimentő megállt, izgatottan szaglászta a havat, majd jobb mancsával kaparni kezdett. Minden erejét megfeszítve ásott erős lábával, míg a szerzetesek is odaértek. Letérdeltek, és pusztá kezükkel kotorták a havat ők is, mikor végre egy barna ruhadarab bukkant elő, majd hamarosan egy sál, s a szerencsétlenül járt ember arca is. Hideg volt és hófehér. Óvatos, de gyors mozdulatokkal söpörték le róla a havat. Frederico fölé hajolt: még érezte a bőrén az ember halk szuszogását. Barry lankadatlanul kaparta körülötte a havat, mire a két testvér a hó fogságából ki tudta szabadítani a zárandokot. A férfi végtagjait és arcát kezdték dörzsölni, s Barry hatalmas bundás testével szorosan melléfeküdt, felmelegítve annyira, hogy a zárandok hamarosan magához tért. Barry a havazás ellenére magabiztosan mutatta a házhoz vezető utat, mögötte lassan bandukolt a három férfi. A zárandok a kolostorban eltöltött néhány nap után újult erővel folytathatta útját, örök hálával adózva négylábú megmentőjének.”

VAKVEZETŐK

ÉN VAGYOK A SZEMED!

Méghogy egy kutya vezessen egy embert? Te próbáltál már csukott szemmel eljutni az ágyadtól a hűtőszekrényig? Aki nem lát, bizony nehezen boldogul egyedül például egy forgalmas városban. Ilyenkor egy jól kiképzett vakvezető kutya aranyat ér. Azt gondolhatnánk, hogy vakvezető kutyák nem olyan régóta kísérik az embert, pedig már ókori görög vázafestményen is ábrázoltak vak koldust kutyával.

A vakvezető kutyák kiképzése az első világháború után kezdődött, hogy a háborúban látásukat veszített embereket segítsék. Az első kiképzőközpont Németországban alakult.

A vakvezetésre kieszemelt kutyának szükségszerűen megfontoltnak, engedelmesnek, nagyon fegyelmezettnak, jó fizikumúnak kell lennie. Nagyobb termetű juhászkutyák, mint a labrador retrieverek, újfundlandiak és a német juhászkutyák kiválóak erre a célra.

SEGÍTS, NEM LÁTOK!

VAKVEZETŐK KIKÉPZÉSE

Hogy is történik a kiképzés? Első része a szoktatás: ekkor tanulja meg a kutya, hogyan közlekedjen pórázon az oktató bal oldalán. Leül, ha az oktató megáll. A következő fázisban a kutya hozzászokik a speciális kantár viseléséhez, amely egy hámból és egy merev pórázból áll. Városban trenírozzák a kutyákat, akiknek épületekben,

járműveken, mozgólépcsőn is otthonosan kell tudniuk közlekedni. Gondolnád, hogy a vak embert is meg kell tanítani a kutya helyes irányítására?

A képzés utolsó szakasza az, amikor a már kiválasztott ebet hozzászoktatják leendő gazdájához. Ilyenkor pár napig mindketten a kiképzőközpontban laknak, majd a lakóhely környékén folytatódik a kutya-gazda páros összeszokása. A vakvezető kutya és a gazdája között nagyon különleges együttműködés alakul ki: tudják váltogatni, hogy mikor ki vezeti a másikat. Hol a kutya irányítja az embert, hol fordítva. Magyarországon a kutya-gazda párosnak közösen kell vizsgáznia a kiképzés végén, hogy a kutya elnyerje a vakvezető kutya státuszt.

Tudtad-e... Ha a kutya úgy dönt, hogy nem biztonságos lelépni a járdáról, akkor a gazdának várnia kell, amíg a kutya el nem indul. Ilyenkor a kutya dönt a gazda helyett. Mindkettőjük élete múlhat rajta.

ÁTTEKINTÉS

- KÜLALAK:** közepes méret, erős testalkat
- JELLEM:** barátságos, okos
- MUNKÁJUK:** vakvezetés

erőteljes állkapocs

vízhatlan szőrzet

közepes méret

Labrador retriever

Nevét egyrészt a kanadai Labrador-félszigetről, másrészt a feladatköre miatt kapta: az angol retrieve szó azt jelenti: menteni. Annak idején egy angol arisztokrata az újfundlandi halászok között figyelt fel a labradorra. A hálóból kitörő halakat kapdosta el a halászoknak, de például a viharos tengeren is ő úszott partra a kikötésre szolgáló hajókötéllal, vagy őrizte a hajót, ha úgy adódott. Engedelmes, emberbarát és teherbíró. Imádja a gazdáit, különösen a gyerekeket. Szóval ha vízpart közelében élsz, ideális választás egy ilyen kutya!

25-35 kg,
10-12 év

Golden retriever

Eredetileg vadászkutyaként alkalmazták, feladata az volt, hogy a lelőtt vadakat, különösen a vízi madarakat begyűjtse, hiszen otthonosan mozog a vízben. Nem csoda, ha ezt a fajtát szaglása és vadászösztöne miatt gyakran alkalmazzák a rendőrségnél drokkereső vagy bombakereső kutyaként. Manapság vakvezető kutyaként városokban láthatod, illetve az egyik leggyakoribb családi kutya.

Derűs, megbízható és játékos természete miatt népszerű a kisgyerekes családok körében is, más háziállatokkal jól kijön.

27-35 kg,
10-12 év

széles koponya

izmos, arányos
testfelépítés

SAJÓ, A KAPITÁNY KUTYÁJA

GÁRDONYI GÉZA: AZ OKOS KUTYA CÍMŰ ELBESZÉLÉSE ALAPJÁN

– Gyere, Panni, feküdj ide mellém az ágyba! A mama most egy régi történetet fog neked elmesélni, egy okos, nagyon okos kutyusról.

Emlékszem, épp olyan idős lehettem, mint most te, amikor ez történt. A szomszédunkban egy nagyon öreg, de vidám bácsi lakott a kutyájával, Sajóval, egy labradorral.

A bácsi, aki régen kapitány volt, öregségére naphosszat a lakásban üldögélt, ritkán jött ki az utcára, mert hát rosszul is hallott már, és falába volt, ezért igen nehezen mozgott. Sajó volt az egyetlen segítsége. Ez a kutya hordott neki a boltból mindenfélét. A kapitány csak felírta egy cetlire, amire szüksége volt, s a kosárba tette a pénzzel együtt. Azután elmondta Sajónak, hogy hova, melyik boltba menjen. A kutya mindig boldogan teljesítette a rábízott komoly feladatot.

Egy őszi napon így szólt a kapitány az okos kutyához:

– No, kedves barátom, szívesen ennék valami finomat. Elhoznád nekem az étteremből az ebédet?

A kutya vidám farokcsóválással válaszolt.

A kapitány elővette nagy kosarát, kendőt terített bele, és egy levelet, amiben szépen leírta, milyen ételeket rakjanak majd a kosárba. A többit bízzák csak rá az ő okos kutyájára.

Így is történt. Sajó elindult a megrakott kosárral az étteremből. Igen ám, de a hazavezető úton megéreztek a kóbor kutyák a finom ebéd illatát. Lépten-nyomon ott ólálkodtak Sajó körül, és mindenáron el akarták venni tőle a finomságokat. A kutya megállt, jobbra is, balra is morgott, még oda is kapott, annyira védte gazdája ebédjét. Majd újra fölvette a kosarat, és cipelte töretlenül hazafelé. De a kutyák csak nem tágtottak mellőle, sőt, egyre többen és többen gyűltek Sajó köré. Már majdnem odaért a ház ajtajához, amikor az egyik furfangos jószág belekapott a kendő sarkába, húzta-húzta, és Sajó már hiába vetette rá magát az ebre, hiába harapta, ahol érte, nem tudta megmenteni a sok finomságot. Leves, kolbász, pecsenye mind ebek vacsorája lett. Sajó meg csak vonított fájdalmában az ajtó előtt, hogy ilyen csúfosan járt. Hanem a kapitány, aki látta az esetet, bebocsátotta a kutyát az ajtón, és nagyon megdicsérte hősiességéért. Azután elmentek együtt az étterembe, és olyan jót ebédeltek, mint még soha!

RENDŐRKUTYÁK

MINDIG SZOLGÁLTATBAN

NYOMOZÓ- ÉS
JÁRŐRKUTYÁK

Akár érzed, akár nem, mindenkinek megvan a csak rá jellemző szaga. Ezt főként az izzadságunk határozza meg. A rendőröknek épp emiatt nagy segítség egy nyomkövető kutya, hiszen zseniális ügyességgel ismeri fel a szagokat. E feladatra a pásztorkutyákat találták a legalkalmasabbnak, mint a belga, skót vagy a német juhászkutyák.

A képzett nyomozókutyának elég a tettes szagát megmutatni, amit a kutya könnyen memorizál. Mélyre tartott orral követi a szagot, és akár napok elteltével is képes a forgalmas utcán más szagok mellett felismerni a követendő nyomot.

Tudtad-e... A kutyát nem lehet becsapni új cipő viselésével vagy mások lábbelijének használatával. Az egyéni szag igen gyorsan átjárja a cipőt, ruhát.

Tudtad-e... A legnevezetesebb magyar rendőrkutya egy Kántor nevű németjuhászkutya volt.

Nyomozókutya-kiképzés már az 1800-as években is volt Belgiumban. Manapság az angol Scotland Yard nyomozókutyái a leghíresebbek.

A járőrkutyák a rendőrök kísérői, akik nagy segítséget nyújthatnak veszélyes helyek, épületek, sötét parkok, üresen álló raktárak átkutatásánál. Jeleznek minden feltűnőt, kiugraszti a sötétben bujkáló betörőket.

ÁTTEKINTÉS

- KÜLALAK:** erős testalkat, izmos
- JELLEM:** szívós, harcias, munkamániás
- MUNKÁJUK:** nyomkövetés, őrző-védő

DETEKTÍVISKOLA

INDULHAT A NYOMOZÁS!

Első lépésként a kutyát a saját gazdi szagának felismerésére, követésére kell betanítani. Elég egy sapka vagy egy bűdös zokni, hogy a kutya szagmintát vegyen. Játssz a kutyáddal te is nyomozó! Szagoltasd meg vele egy ruhadarabot, dugd el, és indulhat a keresés. A kutyád örömmel fog játszani veled! Használd a „Keresd!” parancsszót. Ha megvan a tárgy, jutalmazd a kis detektívet virslifalatokkal! Ha ez már jól megy, jöhetnek az idegen szagok!

Óriás shauzer

Valaha a postakocsisok kedvenc kísérőkutyája volt, zord időjárásban is kitartóan ügetett a lovak mellett, jelezte és elijesztette az útonállókat. Erős, harcos állat, gyors és kiváló állóképességű. Gazdájához gyengéd és végtelenül hűséges. Tökéletes rendőr- és őrzőkutya.

25-50 kg,
12-15 év

Dobermann

Az 1800-as években tenyésztette ki egy német adószedő, akiről a fajta is kapta a dobermann nevet. A legvérmesebb kóbor kutyákból akart egy jó kiállítású, erős, mégis elegáns munkakutyát kitenyésztetni. Őrszolgálatra és nyomkövetésre is kiváló. A dobermannok kitűnő idegzetű, harcias, idegenekkel szemben nagyon bizalmatlan ebek. Rendkívül szeretnek „dolgozni”, ezért könnyen kiképezhetők.

32-45 kg,
10-13 év

Német juhászkutya

Eredetileg pásztorkutyának tenyésztették ki Németországban, bárányokat őriztettek vele. Megjelenésénél fontos volt, hogy minél jobban hasonlítson a farkasokhoz. Intelligens, bátor, hűséges szolgálati kutya világszerte. Számos területen kiemelkedő teljesítményt ér el, mint például a hegyimentés, kábítószer-kutatás, eltűnt személyek felkutatása vagy épületek védelme. A német juhászkutya engedelmes, nagyon tanulékony és emberbarát.

25-40 kg,
10-15 év

BOB, A TŰZOLTÓ KUTYA

LEV TOLSZTOJ NYOMÁN

– Drága Mabel, ez a teasütemény mennyei lett! Mondd meg a szakácsnődnek, hogy el vagyok ragadtatva. Bárcsak nálam sütné így a jó öreg Emma! – áradozott Lady Rosemary Webber, a szomszédos grófság úrnője.

– Hát, igen, arany keze van az én Ellámnak! A házi krémesei után még őfelsége is megnyalná a tűz ujját – kuncogott Lady Mabel Stanley grófnő, miközben élvezettel szürcsölte a forró fekete teát.

– Szinte elolvad az ember szájában – áradozott tovább Lady Rosemary.

– Ó! Majd elfelejtettem! A komornám minap a Borough piacon a zöldségestől hallott egy fölöttébb szórakoztató történetet. Drágám, muszáj elmondanom, annyira édes! Szóval, a Union Streeti tűzoltóságon van egy Bob nevezetű kutya. Arra tanították be a tűzoltók, hogy ha egy ház kigyúl, kimentse onnan a gyerekeket. Szédületes, mik vannak manapság, nem?

Lady Rosemary tovább szürcsölve teáját, feszülten figyelt.

– Két napja történt, hogy a Redcross Roadon az egyik ház kigyulladt. Miután megérkeztek a tűzoltók, egy asszony rohant eléjük jajveszékelve, hogy két éves kislánya bennmaradt az égő házban. A tűzoltók persze rögtön beküldték Bobot a lángok közé. A kutya engedelmesen befutott, és nyomtalanul eltűnt a füstben. Néhány perc múlva a kislányt ingecskéjénél fogva vezette ki az égő házból. Az anya odarohant a gyermekhez, nem győzött hálálkodni, hogy megmentették a csöppséget. No, látod, még én is könnyre fakadok – törölgette a szemét csipkés zsebkendőjével az asszony, majd egy kis szipogás után folytatta az izgalmas elbeszélést:

– A kutya szerencsére sérülések nélkül megúsza a dolgot. De nyugtalan volt. A tűzoltók látták, hogy vissza akar menni az égő házba. Azt hitték, még valaki bent rekedt, hát visszaeresztették. A kutya beszaladt a lángok közé, és csakhamar visszatért. A fogai között hozott valamit. Amikor a tűzoltók meglátták, mi az, nagy kacagásban törtek ki. A bátor kutya egy óriási játék babát hozott ki az égő házból!

HARCI KUTYÁK

HARCOSOK KLUBJA

CSAK ERŐS
IDEGZETŰEKNEK

Remek munkakutyákból harci fegyverek! Harci kutyákat már a sumér, asszír, babilóniai kultúrák domborművein is ábrázoltak, ezek voltak a molosszusok. Elszánt, vérmes jószágok, akik háborúk idején az asszír seregek előtt jártak, hogy őket érje az első nyílzápor, és földerítsék az ellenséget.

Tudtad-e... Ezeket az ebeket gyakran késekkel kivert koloncokkal, nyakörvekkel szerelték fel, így az ellenség lovai közé kerülve pusztítottak.

A hajózó föníciaiak révén később sok országban elterjedtek.

Spanyolországban például ilyen kutyákat használtak bikaterelésre. Innen ered a bika és kutya párviadalának sportja, mely később a kutyaviadalok kialakulásához vezetett. A kutyaviadalok Angliában voltak a legnépszerűbbek az 1800-as években, de ezt szerencsére 1975-től már tiltja a törvény.

Az első világháborúban a németek is gyakran kutyákat használtak a harcmezőn: ők vitték a parancsokat, térképeket, töltényeket.

Sok hadsereg kutyákat használt a sebesültek felkutatására és a gyógyszerutánpótlás szállítására is, ezek voltak a „vöröskeresztes kutyák”, vagy szanitéc kutyák.

Eleinte arra képezték ki őket, hogy ugatással jelezzenek, ha sebesültet találnak, így viszont az ellenség is figyelte rájuk. Ezért később már csak a sebesült váll-lapját vitték oda a kutyavezetőnek. Manapság kaszárnyákat, repülőtereket, légi támaszpontokat őriznek.

ÁTTEKINTÉS
KÜLALAK: erős, masszív, izmos
JELLEM: bátor, harcias
MUNKÁJUK: harc

Angol masztiff

Valószínűleg még a kelták vitték Angliába a masztiffok őseit.

A 14. században medvére és vaddisznóra vadásztak velük, később bikaviadalokon küzdöttek. Értelmes, gazdájához nagyon ragaszkodó. Könnyen nevelhető, higgadt, türelmes. Nagy hely- és mozgásigényű.

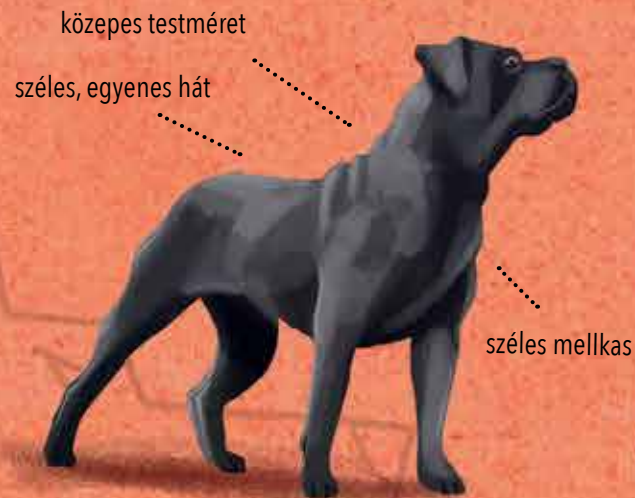
50-100 kg,
6-12 év

Nápolyi masztiff

Az olaszországi Vezúv környéki tanyákról származnak, azoktól a molosszusoktól, amelyeket a régi rómaiak a cirkuszi játékokban is felvontattak. A gallokhoz kerülve már vértesszel ellátva csatákban harcoltak. A középkorban késekkel és gyújtóbögrékkel fölfegyverezve uszították a páncélos lovagokra. Rémségekkel teli múltja ellenére alapjában véve nyugodt, jóindulatú, nem agresszív. Manapság személyi testőrnek vagy házőrzőnek tartják.

50-70 kg,
10-13 év

közepes testméret
széles, egyenes hát

széles mellkas

Cane corso

Már az antik rómaiak is használták juhász- és harci kutyaként. Dél-Olaszországból származik. Nagy, erős és önfejű.

40-50 kg,
10-12 év

Tosa inu

A tosa egy igazi szumóharcos! Ősei Japánból származnak, ahol kutyaviadalokon harci kutyaként váltak hírhedtté. Kizárólag erős és tapasztalt gazdihoz való. Egyébként nyugodt, érzékeny kutya fajta, családjához ragaszkodó, idegenekkel szemben egyértelműen tartózkodó. Jó házőrző, nagy kertbe való kutya.

90 kg,
12-15 év

kicsi fül és szem

széles koponya

zömök test

barnás,
rövid szőr

16-30 kg,
8-15 év

felálló fülek

kicsi szemek

görbe orr

22-38 kg,
10-12 év

Pit bull terrier és bull terrier

Született kutyagladiátorok! Kifejezetten a kutyaviadalok miatt tenyésztették ki őket az 1800-as években Angliában. Erősek, mint a bulldog, ugyanakkor gyorsabbak, fürgébbek annál. Ezt terriernek és bulldogok keresztezésével érték el. Nagyon korai gondos nevelést és odafigyelést igényelnek, mert az elhanyagolt kutyák nagyon agresszíven viselkednek nemcsak más kutyákkal, de az emberekkel szemben is.

krém színű, hátára
szorosan kunkorodó
farok

mandulavágású szem

kemény
bunda

Akita inu

Ez a másik japán fajtájú harci kutya, aki a 19. században nagyon kedvelt kegyetlen kutyaviadalokon is szerepelt. Az akitával eredetileg medvére, vaddisznóra, szárnyasokra vadásztak, és őrző, teherhordó feladatokat is ellátott. Az akita egy magának való akaratos kutya, gondozó családjához tartozó gyerekekkel szemben türelmes és szeretetteljes. Azonban nyugalomra vágyik, szóval ne húzd ki a gyufát nála!

35-40 kg,
12-15 év

ŐRZŐ-VÉDŐ KUTYÁK

★★★★ reszketések, betörők! ★★★★★

Gondolom, te sem szereted, ha valaki kikapja a kezedből a kedvenc játékodat, és azt mondja: ez mostantól az enyém! A felnőttek is pont így vannak ezzel. Amit sajátjuknak éreznek, azt meg akarják védeni, legyen szó házról, pénzről vagy autóról. A régi időkben mi sem volt természetesebb, mint hogy jó szimatú, okos társát, a kutyát, őrzési feladatokkal is megbízta az ember.

Tudtad-e... Autók őrzésére is betanítanak kutyákat: a kiképzett eb az autóban ülve ösztönösen megérzi, ki az illetéktelen betolakodó, és megvédi a rabízott járművet.

Ahogy fejlődött a világ, a legkülönbébb dolgokat kellett őrizni a kutyáknak: házakat, autókat, gyártelepeket, raktárakat. Remekül helytáll ebben a munkakörben például a dog, a dobermann, a boxer és a rottweiler. Marcona fickóknak látszanak ezek a prima munkakutyák, de ha közelebbről megismerkedsz velük, igazán megbízható, hűséges jószágok.

ÁTTEKINTÉS

- KÜLALAK:** erős, zömök, rövid szőr
- JELLEM:** hűséges, barátságos, tanulékony, őrző ösztön
- MUNKÁJUK:** őrző-védő

széles orr
robosztus, nagy test
rövid szőr

Rottweiler

Eredetileg a római birodalom idejéből származó terelőkutya, amely a középkori Rottweil városában volt népszerű mint mészároskutya. Vágómarhacsordák terelésére, őrzésére alkalmazták, és a hentes áruval megrakott kocsiját is ő húzta a piacra. Hajdan a középkori piacokon nem volt ritkaság, hogy ezek az ebek nyakukra erősített pénztárcában őrizték a marhákért kapott pénzt. Erős, engedelmes, idegekkel szemben gyanakvó fajta.

40-50 kg,
8-10 év

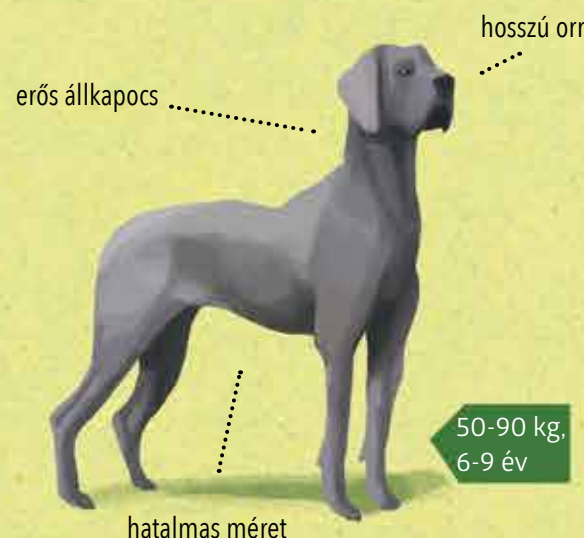
Angol bulldog

Eredete egészen a i.e. 6. századig nyúlik vissza, amikor a föníciaiak a molosszus kutyáikat magukkal hozták a brit szigetekre, és keresztezték az ott élő nagytestű kutyákkal. A régmúlt időkben marhajcsárok és mészárosok bikáit őrizték és terelték. A középkorban népszerű bikaviadal tette híressé ezeket a vakmerő kutyákat, innen ered ma is használatos „bulldog” fajtanevük. Ragaszkodó, vidám kutyafajta. Kényelmes, ha nem muszáj, nem ugorja át az akadályokat, inkább megkerüli.

rövid orr
keskeny farrész
széles állkapocs
nagyon rövid lábak
széles mellkas
zömök alkat

20-30 kg,
9-11 év

hosszú orr
erős állkapocs
hatalmas méret

Német dog

Ezekkel az elegáns óriásokkal régen medvére és vaddisznóra vadásztak. A dogokat csak akkor engedték rá az állatra, ha azt már szabad szemmel lehetett látni. Ilyenkor a dogok egy erős harapással elkapták az állatot, és egy helyben tartották addig, amíg a vadászok meg nem érkeztek. Azért, hogy az értékes kutyák meg ne sérüljenek, még páncélt is adtak rájuk, amit vastag szövetből készítettek. Idővel a fejedelmi udvar őrzése vált feladatukká. Türelmes jószágok, akiknek mindennap hosszas sétára van szükségük. Terápiás kutyának is tökéletesek.

50-90 kg,
6-9 év

Bordeaux-i dog

Dél-Franciaország területén használták különösen vaddisznók vadászatára és őrző-védő kutyaként. Főként mészárosok védték vele értékes árujukat. Az „Egyik kopó, másik eb” című mozifilm egyik főszereplője is egy bordeaux-i dog.

Boxer

Eredetileg vadászatra tenyésztették ki, de manapság inkább házőrzőként láthatod. Neve pedig onnan ered, hogy játék közben szeret mellső lábaival rugdosni. Kiegyensúlyozott, magabiztos kutya, de a kiabálásra érzékeny. Nagyon szorosan kötődik a családjához.

Bullmasztiff

Az angol buldog és a masztiff keresztezéséből alakult ki Angliában. Orvvadászok és tolvajok elfogására tenyésztették ki őket. Csak parancsra támadt, anélkül, hogy megsebesítette volna a tolvajt. Higgadt, nyugodt kutya.

Argentín dog

Argentínában vadásztak vele vaddisznóra és ragadozó macskafélékre. Nyugodt, családszerető kutya, de öntörvényű, nem kezdőknek való. Idegenekkel szemben távolságtartó, csaholásra nem hajlamos. Szereti a hosszú túrákat, és imádja a vizet.

Tudtad-e... hogy a 101 kiskutya című Disney-film szereplői is dalmaták voltak.

Angol staffordshire terrier

Betegségekkel szemben ellenálló angol fajta, régen a hegyvidéki emberek patkányvadászatra használták. Később ebből látványosságot csinálva, fogadásokat kötöttek a legtöbb patkányt megölő kutyára. Ő sem ajánlott kezdő kutyatartók mellé.

Amerikai staffordshire terrier

Eredetileg harci kutyának tenyésztették ki őket. Amerikában közkedvelt kutyák, akik családjukhoz nagyon hűségesek, ennek ellenére nem javasolt kezdő kutyatartóknak. Európa több országában be is van tiltva.

Shar pei

Dél-kínai parasztok és halászok őrző-védő kutyája volt. Emellett kisvadakra és patkányokra is vadászott. Kis mozgásigényű, kényelmes fajta. Gazdájához nagyon szorosan kötődik, kevésbé játékos, de megbízható.

Csau csau

A legősibb kutyafajtákhoz tartozik ez a vörös bundás eb. A csau csauk templomőrző kutyák voltak Kínában, Mongóliában és Tibetben. Később vadászkutyaként, őrzőkutyaként is alkalmazták, Kínában a húzáért is tenyésztették, ilyenkor a bundáját is felhasználták. Idegenekkel és más kutyákkal inkább tartózkodó, makacs. Ez is egy kényelmes fajta, amely szereti a nyugalmat.

20-27 kg,
8-10 év

WATTSON, AZ ŐRANGYAL

KÉPZELT BESZÁMOLÓ EGY TOLVAJLÁSI KÍSÉRLETRŐL

Kedves Olvasóm, most szokásomtól eltérően nem szórakoztatlak az angol királyi pár eseménydús életének részleteivel, ahogy eddigi írásaimban tettem, ellenben szeretnék néhány elismerő és hálás szót ejteni hűséges társamról, aki eddig szerényen a háttérből figyelte életem folyását. Mielőtt félreértenéd, nem kedves feleségemről, Margaretről áradoznék eme kis írásomban, hanem kivételes képességeiről híres kutyámról, Wattsonról, aki fajtájának egyik ékessége. Wattson arisztokratikus, intelligens angol bulldog, már csak a pápaszem hiányzik tömpe kis orráról. Most róla szeretnék megosztani egy hihetetlennek tűnő esetet.

Egy péntek reggel épp a kiadómhoz siettem megbeszélésre, szokásomhoz híven már későn érkezve a Southampton Roadra, ahol is siettemben autómban felejtettem nemcsak társamat, Wattsont, aki békésen szunyókált az anyósülésen, de a nélkülözhetetlen kocsikulcsot is. Az ajtót épp csak becsukva magam mögött, már viharzottam is fel a bérházi lépcsőn.

Kutyám, ahogy utólag kikövetkeztettem, mélyen aludt volna az ülésen érkezésemig, ha egy váratlan esemény meg nem zavarja szenderegésében. Szemtanúk elmondása alapján egy gyanús illető vizslatta egyre közelebből kedves járművemet, mígnem az ajtót kinyitva be is pattant a kocsiba. El tudom képzelni az illető arcára kiülő rémületet, amint észrevette az anyósülésen őrködő vérmes négylábút. Pár perces feszült csend után menekült volna a gazember, ám Wattson gyávaságot nem ismerő higgadt mozdulatával megállásra kényszerítette. Mire visszaértem autómhoz, a tolvaj már egy ideje mozdulatlanul ülhetett, miközben karját Wattson állkapcsa mint a bilincs fogta körbe. Falfehér arccal nézett rám a betörő, mint váratlan megmentőjére. A Scotland Yard kiérkező rendőrei nem győzték tiszteletüket leróni a bátor kutya előtt, aki tálcán kínálta fel számukra a régóta körözött személyt. Fel is ajánlottak Wattsonnak egy azonnal betölthető járőr-kutyai beosztást a közeli őrsőn, ám ezt a kihagyhatatlan lehetőséget házőrzői pozíciója miatt sajnos nem fogadhatta el.

ÖLEBEK

a MAMA KEDVENCE

Most jöjjenek az ölebek, ezek az angyali apróságok! Biztos te is találkoztál már a városban kis termetű kutyákkal, akiket öreg nénik, bácsik sétáltatnak az utcán. Szinte hihetetlen, hogy ezeket a csöppsegeket még a középkorban azért tenyésztették ki, hogy az úrihölgyek ne unatkozzanak! Hajdani gazdáik büszkeségei voltak: a nemesasszonyok nap-hosszat babusgatták, cicomázták őket. Lássunk néhány közismert díszkutyát!

ÁTTEKINTÉS

- KÜLALAK:** kis termet, puha szőrzet, sokáig él
- JELLEM:** barátságos, játékos, könnyen tanítható, sokat alszik
- MUNKÁJUK:** öleb

Bichon bolognese (bolognai pincs)

A bolognai pincs egy négy lábon járó plüsskutya. Hajdanán a nemesek és királyok udvarában tartották. Olaszországból származik, Bolognából, mint a spagetti. Játékos, vidám kutya, aki természetesen imádja a gyerekeket. Ha nem volt még kutyád, vele könnyen fogsz boldogulni.

2-4 kg,
10-14 év

puha, kicsit göndör,
fehér bunda

Bichon frise

E kutya őse a 16. század francia nemesi udvarokban volt népszerű.

Nagyon okos, tanulékony, imádja a nagy túrákat, és csodás játszótárs! Igazi öleb, akinek fontos a szoros testi kapcsolat, az állandó simogatás. Nem gond, ha lakásban élsz, jól fogja ott érezni magát. Kifejezetten barátságos más háziállatokkal is.

3-5 kg,
10-15 év

hosszú, selymesen
puha szőr

hosszabb, puha,
fehér bunda

Havannai pincs

Ez a kutya a tengerentúlról, Kubából származik. Évszázadokon át főleg a gazdagok körében volt népszerű. Okos, szívesen végez feladatokat, nem csoda, hogy egykor cirkuszi kutyaként is megállta a helyét.

Idegenek és más állatok felé nyitott, emiatt könnyű nevelni. Imád gyerekekkel játszani. Gond nélkül tartható lakásban, mivel kevés futkározásra van igénye, és nem hajlamos a csaholásra.

4-7 kg,
10-13 év

nagy,
egyszerű fül

rövid,
csúcsos orr

almaformájú fej

óriási szem

apró termet

Csivava

Gondoltad volna, hogy a csivava a világ legkisebb kutyafajtája? Mexikóból érkezett hozzánk, valószínűleg az aztékok ősi áldozati kutyájától, a techichitől származik.

Igazi energiabomba, állandóan a középpontban akar lenni, ugyanakkor népszerű terápiás kutya is. Magabiztos és bátor fajta, nagyon játékos, és erősen kötődik gazdájához.

1,5-3 kg,
14-20 év

Francia bulldog

Egyesek úgy vélik, igazából az angol bulldog egy változata, amit a Normandiában letelepedő angol szövőmunkások hoztak magukkal a hátizsákjukban. Ragaszkodó kis jószág, nehezen tűri az egyedüllétet, napközben sokat alszik. Általában barátságos az emberekkel, kifejezetten jól érzi magát nagyobb gyerekek társaságában.

8-14 kg,
10-12 év

Mopsz

Kínából származó elődei a 19. században kerültek Angliába, ahol hamar népszerű lett. Rövid kis lába ellenére nagyon szeret mozogni, játszani. Könnyen nevelhető. Ez a fajta is sokat alszik, és szívesen horkol a kosarában. Kis helyen is jól érzi magát, fő, hogy közel legyen a gazdi! Szóval ideális városi kutyus.

6-9 kg,
12-15 év

Pekingi palotakutya

Ezek a kutyák is Kínából származnak. Mivel idegenekkel szemben nagyon távolságtartóak, évszázadokon keresztül használták őket templomok őrzésére. Olyan értékek voltak, hogy ha valaki ellopta őket a templomból, arra halálbüntetés várt.

Általában önfejű, akaratos kutyák, kifejezetten kerülnek a zajos, zsúfolt helyeket. Inkább kényelmes típus, nyugodt, ideális társ idősebb emberek mellé. Jó hír, hogy gond nélkül tartható lakásban is.

2-6 kg,
12-15 év

TRICKI WOO, A FÖLDBIRTOKOS ÖLEB

JAMES HERRIOT ELBESZÉLÉSE ALAPJÁN

A nevem Tricki Woo, és Yorkshire egyik pompás birtokán élek az én kedves idős udvarhölgyemmel, Mrs. Pomfrey-val. Biztos szokatlanul cseng a nevem, hát nem csoda, felmenőim hosszú sorát egészen a kínai császári udvarig vezetem vissza. Származásomat illetően fajtiszt pekingi palotakutya vagyok. Érthetetlen, hogy ilyen pedigrével miért nem egy kastélyba születtem, de a sörgyáros gazdag özvegyének birtokán is egész tűrhetően telnek napjaim.

Nagy bánatomra hajdani kecses alkatom csöppet veszített eredeti szépségéből, szó, mi szó, kissé elhízta az utóbbi években. Az állatorvosom, Herriot bácsi – így hívom, mert hát igen kedves a szívemnek – azt mondta, kétszeresére növekedett a súlyom, mint kellene. De hát mit tehetnék! Mrs. Pomfrey isteni krémes tortái és bonbonjai ellenállhatatlanok! Idejét sem tudom már, mikor ettem utoljára húst, vagy efféle pórias ételt.

A testmozgás nem erősségem. Kedvenc időtöltésem, hogy udvarhölgyem ölében elnyújom a selyempárnák között, miközben a szobalányom a kandallóban élesíti a tüzet.

Azért Herriot bácsi szíves ajánlására félórásca testmozgást muszáj volt sűrű napirendembe beilleszteni. Ilyenkor morcos kertészem, Hottkin karikákat dobál nekem a pázsiton, amit én nagy örömmel mindig visszaviszek neki, hátha egy kis mosolyt csalok az arcára, ami minden igyekezetem ellenére képtelenség. Zsémber egy vénember, számomra elviselhetetlen szaggal, amiből csak úgy árad az őszinte utálat. Nem is értem, miért nem bocsátottam el eddig, talán mert kedves udvarhölgyemet a világért sem szeretném bánatosnak látni.

Majd elfelejtettem mondani, minap állatorvosomtól kaptam levelet, amiben javasolta a legutóbbi felírt gyomornyugtató por bevételét, ha emésztési nehézségeim lennének. Roppantmód megörültem kedves levelének, de a megszólításon teljesen felháborodtam. Képzeljék csak, Tricki Pomfrey Úrfi állt a borítékon. Micsoda tiszteletlenség! Néhány perc múlva tudtam csak újra megnyugodni. Kértem is udvarhölgyemet, hogy a legközelebbi vizit alkalmával tolmácsolja orvosomnak, hogy ezentúl ragaszkodom a Mr. Tricki Pomfrey megszólításhoz!

KÉVERÉK KUTYÁK

SOKFÉLÉK VAGYUNK

No, és a keverék kutyák? Róluk egy szó sem esik? Ne izgulj, nem hagyom ki őket! Hiszen belőlük sokkal több él az egész bolygón, mint fajtatiszta kutyákból!

Amint láthattad a könyvben, rengeteg kutyafajta létezik. Sőt, még több is, mint amit be tudtam mutatni neked. De egy kutyának mit sem ér a pedigré, nem nézi, milyen családból származik szíve választotta. Így egy daliás tacskó kan tökéletes apajelölt lehet egy csinos labrador szukánál. Ezekből a frigyekből születnek később a keverék kutyák, melyek ugyanolyan szépek és kedvesek és sokfélék, mint a többiek.

Jogosan kérdezheted, hogy velük mi lesz? Bizony itt már a gazdi felelőssége óriási, mit is tesz az új kis jövevényekkel...

Esetleg ezt a könyvet azért vetted kézbe, mert kiskutyára vágysz, és még nem tudod, hogy egy vizsla vagy inkább egy palotakutya lenne a megfelelő? Lehet, hogy egy keverék kutya lesz a befutó! Hidd el, a keverék kutyák talán még izgalmasabbak nemcsak külsőre, de személyiségben is, mint egy fajtiszta kutya. Elevenek, szívósak, gyakran ellenállóbbak a betegségekkel szemben.

Csak biztatni tudlak, hogy nézz körbe a hozzátok közeli menhelyeken, ahonnan felnőtt, vagy akár egészen fiatal kutyust is el lehet vinni! Ahogy a könyv elején említettem, mi is így találtunk rá a mi kis Kiflinkre, aki már nem is olyan kicsi.

Ha bátortalan vagy még, az is remek, ha csak sétáltatod a menhelyes kutyusokat, vagy próbaképp egy kis időre örökbe is fogadhatod valamelyiket!

A menhelyen dolgozók jól ismerik az ottani kutyákat, segítségükkel megtalálhatod azt, aki pont hozzád illik!

Ha feltétlenül kölyökkutyára vágysz, azért érdemes utánakérdezni, milyen volt a mama-meg a papakutya, mert később, ahogy cseperedik a kutyus, érhetnek meglepetések!

Így jártunk mi is. Kifli mamáját láttuk csak, ő pici volt, úgy gondoltam, ilyen méretű kutyus pont jó lesz nekünk. De Kifli csak nőtt, csak nőtt, mint a kelt tészta, s mire egyéves lett, méretben már messze túlnőtte az anyukáját. Hát, így jártunk, de nem bánjuk, most már a családukhöz tartozik, így szeretjük őt, amilyen. Ha nem is lett öleb méretű, azért nézzük a dolog jó oldalát, egy erős, határozott fellépésű, igazán jó házőrző kutyánk lett!

KUTYA KI MIT TUD?

Teszteld magad! Válaszd meg a kérdéseket, és meglátod, mennyit tanultál a könyvből!

Vigyázz, kész, RAJT!

(Kiértékelés a 80. oldalon)

1 Melyik állat a kutya ma élő legközelebbi rokona?

- A. róka
- B. farkas
- C. egyik sem

4 Hogy jönnek világra a kölyök-kutyák?

- A. csukott szemmel
- B. nyitott szemmel, fogakkal
- C. nyitott szemmel

8 Hogy hívják a kutyák első fogait?

- A. zápfogak
- B. metszőfogak
- C. szemfogak

11 Mi a kutyák legkifinomultabb érzékszerve?

- A. hallás
- B. látás
- C. szaglás

2 Hogy beszélgetnek egymással a kutyák?

- A. sehogy
- B. ugatással
- C. nyávogással

5 Hogy szokták a kutyák megjelölni a területüket?

- A. a lábnyomukkal
- B. a pisijükkel
- C. aláírással

7 Mit csinál a kutya, ha támadni akar?

- A. megnyalja a kezét, csóválja a farkát
- B. tágra nyílt szemmel figyel, homlokát ráncolja
- C. fogát csattogtatja, morog, szőrét borzolja a hátán

9 Hogy tartja a kutya a farkát, ha fél?

- A. felfelé
- B. vízszintesen
- C. maga alá húzva

12 Hogy lehet megtanítani egy kutyát, hogy végrehajtsa feladatokat, pl. ül, maradj?

- A. egyszer elmondod neki az utasítást
- B. sokat gyakorolsz vele, dicséred, jutalomfalatokat adsz neki
- C. sehogy

3 Miért tenyésztette ki a vadászkutyákat az ember?

- A. mert unatkozott
- B. hogy vadászatkor segítsen neki a kutya
- C. mert a macskák nem akartak szót fogadni

6 Mi a terrierek közös jellemzője?

- A. imádnak TV-t nézni
- B. szeretnek fára mászni
- C. szeretnek a földbe gödröt ásni

10 A mesében szereplő Hektor milyen típusú vadászkutya volt?

- A. nyulász tacsó
- B. erdélyi kopó
- C. basenji

13 Miben verhetetlenek az agarak?

- A. szánhúzásban
- B. futásban
- C. kutyaviadalban

14 Melyik a legkisebb agárféle?

- A. magyar agár
- B. whippet
- C. skót szarvasagár

17 Fickó, a mesehős puli milyen állatokra vigyázott?

- A. disznók
- B. vadkacsák
- C. nyulak

20 A mesében Amak, a szánhúzó husky mit szállított Alaszkában a diftérijavárvány idején?

- A. képeslapokat
- B. lisztet
- C. gyógyszert

22 A mesében kinek mentett ki a hó alól Barry?

- A. egy bárányt
- B. egy zarándokot
- C. egy másik kutyát

25 A mesehős tűzoltó kutya mit hozott ki szájában az égő házból?

- A. egy szál kolbászt
- B. egy mobiltelefont
- C. egy játék babát

28 Hol aludt Wattson, a mesehős, amikor a tolvaj meglepte?

- A. a nappaliban a TV előtt
- B. a tengerparton a matracon
- C. az autó anyósülésén

15 Melyik juhászkutya magyar fajta?

- A. mudi
- B. bobtail
- C. border collie

18 Milyen állatokra vadásztak régen az eszkimók szánhúzó kutyáikkal?

- A. jegesmedve, fóka
- B. őz, szarvas
- C. elefánt, zebra

21 Honnan származnak a bernáthegeyi kutyák?

- A. Brazíliából
- B. Svájcban
- C. Kínából

23 Sajó a mesében mit csinált a rábízott étellel?

- A. jóízűen megette
- B. védte a kóbor kutyáktól
- C. el sem hozta az étteremből

26 Mi jellemző általában a harci kutyákra?

- A. közepes termetűek, barátságosak, tanulékonyak
- B. erősek, bátrak, harciasak
- C. játékosak, okosak, kis termetűek

29 Miért tenyésztették ki az ölebeket?

- A. hogy vadásszanak
- B. őrizzék a birtokot
- C. hogy az úrihölgyek ne unatkozzanak

16 A kuvasz milyen eredetű juhászkutya?

- A. ázsiai
- B. afrikai
- C. dél-amerikai

19 Melyik népcsoport kutyája volt az alaskai malamut?

- A. pigmeusok
- B. svábok
- C. mahlemut eszkimók

24 Hogy hívták a leghíresebb magyar rendőrkutyát?

- A. Rex
- B. Kántor
- C. Snoopy

27 Mit őriztek a középkori piacokon a rotweillerek a nyakörvükre kötve?

- A. sminkkészletet
- B. kocsikulcsot
- C. a marhákért kapott pénzt

30 Miért kellett a mesében szereplő ölebnek rendszeresen mozognia?

- A. mert túl hideg volt
- B. hogy el ne aludjon
- C. mert túlsúlyos volt

MELYIK KUTYA ILLIK HOZZÁM?

Vajon egy sportos border collie vagy egy bájos bichon frise, netán egy karakán óriás snauzer a pont hozzád illő fajta? Ha kíváncsi vagy, ne késlekedj, ebből a rövid kvízből mindjárt kiderül! Készen állsz?

(Kiértékelés a 80. oldalon)

1

- A. Korán kelek, és alig várom, hogy futkározzak a szabadban.
- B. A mozgás nem az erősségem, inkább a szobámban olvasgatok.
- C. Szeretek a szabadban lenni, de legyen ott még valaki.
- D. Egész nap a tévé előtt ülök, nem szeretem, ha zavarjak.

2

- A. Tanítani szeretem a kutyát.
- B. Simogatni, dögönyözni szeretem a kutyát.
- C. Szeretek, ha mindig mellettem van a kutyám.
- D. Szerintem a kutya helye a kosarában van.

3

- A. Minden délután és hétvégén is ráérek.
- B. Heti 2-3 szabad délutánom van.
- C. Sok különórám, edzésem van, és hétvégén is gyakran van programom.
- D. Nem igazán érek rá soha.

4

- A. Rengeteg háziállatom van.
- B. Van egy cicám.
- C. Nincs háziállatom, de szeretem az állatokat.
- D. Szeretek az állatokat, de nem szeretek róluk gondoskodni.

5

- A. Nagyon rumlisak vagyunk.
- B. Nagyjából rendet tartunk.
- C. Minden nagyon szép, rendezett nálunk.
- D. Folyton porszívózunk, mert apukám mindenre allergiás.

6

- A. A kutyát játszótársnak szeretném.
- B. Szeretem a menő cuccokat, a kutya legyen szép!
- C. Félek egyedül, a kutya biztonságot ad, védelemre kell.
- D. Azért szeretnék kutyát, mert a barátomnak is van.

7

- A. Nyáron sokat kirándulunk.
- B. Vízpart mellett szoktunk pihenni nyaranta.
- C. A nagyinál szoktunk nyaralni a kertes házában.
- D. Elrepülünk egy külföldi városba, ha tehetjük.

8

- A. A kutya legyen kedves, barátságos, játékos.
- B. A kutya legyen szép, hízelkedő.
- C. A kutya legyen okos, bátor, éber.
- D. Mindegy, úgyis anyukám fogja gondozni.

9

- A. A kutya legyen közepes méretű, mozgékony.
- B. A kutya legyen kicsi, selymes szőrű, bújós.
- C. A kutya legyen nagy méretű, erős.
- D. Fő, hogy ne hullassa a szőrét!

10

- A. A kutya bármit csinálhat, rohangálhat a lakásban, feltúrhatja a kertet.
- B. Nem baj, ha a kutya ugató, és néhanapján szétrágja a papucsomat.
- C. Hangosan ugasson, ha veszély közeledik, de rám feltétlenül hallgasson.
- D. A kutya legyen nyugodt, ne ugasson.

TARTALOM

ELŐSZÓ	4
EGY KIS TÖRTÉNELEM	6
A KUTYÁKRÓL ÁLTALÁBAN	10
A KUTYA VISELKEDÉSE	14
KUTYAISKOLA	19
VADÁSZKUTYÁK	23
HEKTOR, A MEDVEVADÁSZ	31
AGARAK	32
SZUSI, A GYŐZTES	36
JUHÁSZKUTYÁK	37
FICKÓ, A KACSAPÁSZTOR	42
KOPÓK	24
VIZSLÁK	25
SZETTEREK, VÉREBEK	26
SPÁNIELEK	27
TACSKÓK, TERRIEREK	28
KÜLÖNLEGES VADÁSZKUTYÁK	29
MAGYAR FAJTÁK	40

SZÁNHÚZÓK	43
AMAK, A SZÁNHÚZÓ HŐS	46
ÉLETMENTŐ KUTYÁK	47
BARRY, AZ ÉLETMENTŐ	49
VAKVEZETŐK	50
SAJÓ, A KAPITÁNY KUTYÁJA	53
RENDŐRKUTYÁK	54
BOB, A TŰZOLTÓ KUTYA	57
HARCI KUTYÁK	58
ŐRZŐ-VÉDŐ KUTYÁK	62
WATTSON, AZ ŐRANGYAL	67
ÖLEBEK	68
TRICKI WOO, A FÖLDBIRTOKOS ÖLEB	71
KEVERÉK KUTYÁK	72
KUTYA KI MIT TUD?	74
MELYIK KUTYA ILLIK HOZZÁM?	76
MEGOLDÁSOK	80

MEGOLDÁSOK

KUTYA SZILUETTEK

1. Csivava	15. Skót juhászkutya
2. Tacskó	16. Angol bulldog
3. Agár	17. Mopsz
4. Labrador retriever	18. Dobermann
5. Beagle	19. Bichon frise
6. Bernáthegeyi	20. Perzsa agár
7. Havannai pincse	21. Német dog
8. Angol masztiff	22. Skót terrier
9. Husky	
10. Rotweiller	
11. Német juhászkutya	
12. Vizsla	
13. Spániel	
14. Bull terrier	

KUTYA KI MIT TUD?

1. B	6. C	11. C	16. A	21. B	26. B
2. B	7. C	12. B	17. B	22. B	27. C
3. B	8. B	13. B	18. A	23. B	28. C
4. A	9. C	14. B	19. C	24. B	29. C
5. B	10. B	15. A	20. C	25. C	30. C

30-25 jó válasz:

Gratulálunk! Remek a memóriád!
Sok mindent tudsz már a kutyákról.

18-25 jó válasz:

Nem rossz! Olvasd figyelmesebben a könyvet!

0-17 jó válasz:

Ne keseredj el, kezd elölről az olvasást!

MELYIK KUTYA ILLIK HOZZÁM?

A volt a válaszaid között a legtöbb:

SPORTOS

Melletted jó dolga lesz a kutyának! Hozzád mindegyik egy mozgékony, játékos, strapabíró kutya illik, akivel akár egy expedícióra is elmehetsz! Ajánljuk a border collie-t, labradort, pulit, vizslát vagy a spánielt.

B volt a válaszaid között a legtöbb:

BÚJÓS

Hozzád egy elbűvölő kis ölelő illik, akivel nem kell állandóan túrázni menni, viszont annyit simogathatsz, amennyit jólesik, és a fényképeken is jól mutat szíveddel! Ajánljuk a bichon bolognesét, havannai pincset vagy a bichon frise-t.

C volt a válaszaid között a legtöbb:

BIZTONSÁGOT ADÓ

Hozzád egy nagy testű, tiszteletet parancsoló ebet ajánlunk, ami mellett mindig biztonságban érzed magad, és bárhová hűen elkísér. Ilyen például a német juhászkutya, a bobbtail vagy akár a berni pásztor.

D volt a válaszaid között a legtöbb:

PLÜSSKUTYA

Te bizony nagyon elfoglalt vagy! De egy kutyával rengeteget kell törődni – próbaképp láto-gass el egy kutyamenhelyre, ahol tudsz kutyát sétáltatni!

VISZLÁT!

Felhasznált irodalom

Szinák János, Veress István: Kutyatár (2006), Arcanum Adatbázis Kft.

Kutyák és rokonaik, Kossuth Kiadó, 2018

<https://www.zooplus.hu/magazin/kutya-magazin/kutyafajtak>

Vajon milyen kutyafajtához tartoznak az árnyékok?
Tippelj, és ellenőrizd a végeredményt a 80. oldalon!

© Orchard Literary Agency